

กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560-2564)

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร
ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560–2564)

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร
ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

วิกฤตการณ์อาหารโลกยังคงเป็นประเด็นที่โลกให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาอาหารที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและความเป็นอยู่ของประชากรโลก ทั้งองค์การระหว่างประเทศและองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศในทุกระดับยังคงตระหนักถึงความสำคัญในการหาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบสำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะเป็นหน่วยงานที่มีภารกิจด้านการผลิตภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ ได้ให้ความสำคัญและดำเนินการในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง ภายใต้คณะอนุกรรมการเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารให้ครอบคลุมและเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืนต่อไป

ในการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560-2564) ได้รวบรวมข้อมูลรวมทั้งระดมความคิดจากการสัมมนาและการประชุมจากคณะอนุกรรมการและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ได้ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2560 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ดังกล่าวต่อไป

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร
คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
พฤษภาคม 2560

สารบัญ

	หน้า
บทนำ	1
กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์	3
ส่วนที่ 1 สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร	11
1. สถานการณ์ด้านทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร	13
2. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ	18
3. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยคุกคามทางธรรมชาติ	19
4. สถานการณ์ด้านการเปลี่ยนแปลงของประชากร	20
5. สถานการณ์ด้านแรงงานภาคเกษตร	21
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม	23
ส่วนที่ 3 กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560 – 2564)	29
- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภค ภายในประเทศอย่างยั่งยืน	33
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหาร อย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา	35
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม	37
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน	38
- ยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร สถานการณ์ด้านแรงงานภาคเกษตร	40
ส่วนที่ 4 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติตามกรอบยุทธศาสตร์ ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560 – 2564)	41
ภาคผนวก	59
(1) ผลการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร	61
(2) แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงแนวคิดการจัดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์	74
(3) คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร	75
(4) คำย่อหน่วยงาน	78

กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560 - 2564)

.....

บทนำ

สืบเนื่องนับตั้งแต่ช่วงปลาย พ.ศ. 2551 ที่ประชาคมโลกประสบปัญหาภาวะราคาอาหารที่สูงขึ้นจนทำให้เกิดความวิตกกังวลว่าอาจจะเกิดภาวะความไม่มั่นคงด้านอาหารได้ในอนาคต ทำให้นานาชาติประเทศและองค์กรระหว่างประเทศตระหนักถึงความจำเป็นในการร่วมกันพิจารณาแนวทางเพื่อจัดการปัญหาอย่างกว้างขวาง และได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน ขณะเดียวกันองค์การสหประชาชาติยังได้กำหนดให้ประเด็นความมั่นคงด้านอาหารเป็นส่วนหนึ่งของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) เพื่อสร้างหลักประกันให้ประชากรโลกสามารถเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัย มีโภชนาการ และเพียงพอ

สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับประเด็นความมั่นคงด้านอาหารในระดับนโยบายของชาติ ดังปรากฏไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคการเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานเป็นส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศ สืบเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) รวมถึงการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งมุ่งหวังให้ใช้เป็นแผนแม่บทในการสร้างความเข้มแข็งให้กับการจัดการด้านอาหารในประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมในมิติต่างๆ ได้แก่ ความมั่นคงด้านอาหาร คุณภาพ ความปลอดภัยอาหาร และอาหารศึกษาเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืนและบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการส่งเสริมสนับสนุนและจัดการด้านการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารของไทย ได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดทำแนวทางเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาหารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับภาระหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงด้านอาหาร ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ขึ้น เพื่อจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่มีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์ด้านความมั่นคงของอาหารของประเทศ บนพื้นฐานกรอบยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงอาหารของหน่วยงานต่างๆ สอดคล้องกับกรอบบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ASEAN

Integrated Food Security (AIFS) Framework) และกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งคณะอนุกรรมการจัดทำแผนฯ ได้ดำเนินการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระยะแรก พ.ศ. 2556-2559 ที่ได้มีการปฏิบัติงานและติดตามผลการดำเนินงานตามแผนฯ ครบถ้วนแล้ว และจึงนำมาสู่การยกย่อง กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2560-2564) ที่มีการปรับปรุงเนื้อหา และประเด็นยุทธศาสตร์ให้มีความครอบคลุมทั้งด้านความมั่นคงอาหารและโภชนาการ รวมถึงให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ ทั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางปฏิบัติงานและพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านความมั่นคงอาหารของหน่วยงาน ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อไป

กรอบแนวคิด
ในการจัดทำยุทธศาสตร์

กรอบแนวคิดในการจัดทำยุทธศาสตร์

กรอบแนวคิดในการยกร่างกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560-2564) ประกอบด้วย กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (AIFS) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (SPA-FS) พ.ศ. 2558-2563 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย พ.ศ. 2560-2564 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) สรุปได้ดังนี้

1. กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (AIFS) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (SPA-FS) ปี พ.ศ. 2558-2563

อาเซียนได้กำหนดให้จัดทำกรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ASEAN Integrated Food Security: AIFS Framework) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (Strategic Plan of Action-Food Security: SPA-FS) ปี พ.ศ. 2558-2563 ขึ้น โดยมีเป้าหมายให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการในระยะยาว และยกระดับความเป็นอยู่ของเกษตรกรในภูมิภาคอาเซียน

วัตถุประสงค์

เพื่อรักษาและเพิ่มผลผลิตด้านอาหาร ลดความสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว ส่งเสริมการเข้าถึงตลาดและการค้าสินค้าเกษตรรวมถึงปัจจัยการผลิต สร้างความมั่นใจต่อเสถียรภาพด้านอาหาร สร้างความมั่นใจต่อความปลอดภัย คุณภาพ และโภชนาการด้านอาหาร ส่งเสริมการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากปัจจัยการผลิตทางการเกษตร และดำเนินการจัดการการบรรเทาความขาดแคลนอาหารในกรณีฉุกเฉินในระดับภูมิภาค

การครอบคลุม: สินค้าในกลุ่มปศุสัตว์ ประมง และพืชที่สำคัญต่อความมั่นคงด้านอาหารของภูมิภาคอาเซียน

องค์ประกอบ: ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 9 กลยุทธ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะแต่เชื่อมโยงกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการร่วมมือแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านอาหารในภูมิภาคอาเซียนดังต่อไปนี้

- องค์ประกอบ 1** : ความมั่นคงทางอาหาร และการบรรเทากรณีฉุกเฉิน/ขาดแคลน
กลยุทธ์ที่ 1 : การเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร รวมถึงการจัดการเพื่อการบรรเทาความเดือดร้อนในกรณีฉุกเฉินและขาดแคลน

- องค์ประกอบ 2** : การพัฒนาการค้าอาหารอย่างยั่งยืน
- กลยุทธ์ที่ 2 : ส่งเสริมตลาดและการค้าอาหาร
- องค์ประกอบ 3** : การบูรณาการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร
- กลยุทธ์ที่ 3 : การเสริมสร้างระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงอาหารแบบบูรณาการเพื่อการพยากรณ์ วางแผน และติดตาม รวมถึงการใช้ประโยชน์สารสนเทศสำหรับอาหารพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- องค์ประกอบ 4** : นวัตกรรมด้านการเกษตร
- กลยุทธ์ที่ 4 : ส่งเสริมการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน
- กลยุทธ์ที่ 5 : กระตุ้นการลงทุนขนาดใหญ่ด้านอุตสาหกรรมอาหารและการเกษตรเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหาร
- กลยุทธ์ที่ 6 : จำแนกปัญหาและแก้ไขประเด็นที่เกิดขึ้นใหม่เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร
- องค์ประกอบ 5** : การพัฒนาการเกษตรเพื่อเสริมสร้างโภชนาการ
- กลยุทธ์ที่ 7 : ใช้ประโยชน์จากข้อมูลโภชนาการเพื่อสนับสนุนข้อพิสูจน์ด้านความมั่นคงอาหารและนโยบายทางการเกษตร
- กลยุทธ์ที่ 8 : กำหนดนโยบาย กลไกสถาบัน และการกำกับดูแลเพื่อพัฒนาการเกษตร ที่เสริมสร้างโภชนาการในประเทศสมาชิกอาเซียน
- กลยุทธ์ที่ 9 : พัฒนาและสร้างความเข้มแข็งด้านนโยบาย/แผนงานโครงการด้านอาหารเกษตร และป่าไม้ที่เสริมสร้างโภชนาการ และเสริมสร้างศักยภาพ ในการปฏิบัติงาน การติดตาม และการประเมินผล

2. กรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

วิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านความมั่นคง แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนาระบบกลไก มาตรฐาน และความร่วมมือระหว่างประเทศทุกระดับ/เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารและน้ำ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน มุ่งเน้นการยกระดับผลผลิตภาพ และการใช้นวัตกรรมในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ทั้งในสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและบริการ/การสร้างความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหาร โดยมีแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

สมรรถนะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่น/ส่งเสริมการค้าและการลงทุนทั้งภาครัฐและเอกชน/การพัฒนาประเทศสู่ความเป็นชาติการค้า เพื่อเป็นศูนย์การค้าและได้ประโยชน์จากห่วงโซ่มูลค่าในภูมิภาคเพิ่มขึ้น

การพัฒนาภาคผลิตการเกษตร ได้แก่ เสริมสร้างฐานการผลิตการเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร พัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารที่มีศักยภาพในการแข่งขัน/ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่วิธีแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมือง โดยพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

การเชื่อมโยงกับภูมิภาคและเศรษฐกิจโลก สร้างความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนากับประเทศในอนุภูมิภาค ภูมิภาค และนานาชาติ/ส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานของการประกอบธุรกิจ/ส่งเสริมความร่วมมือกับภูมิภาคและนานาชาติในการสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน อาหาร สิ่งแวดล้อม และการบริหารจัดการภัยพิบัติ/ส่งเสริมบทบาทการเป็นผู้ประสานประโยชน์ในการเชื่อมโยงและสร้างความสมดุลของความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับกลุ่มอำนาจทางเศรษฐกิจต่างๆ /เพิ่มบทบาทและการมีส่วนร่วมของไทยในองค์การระหว่างประเทศในการผลักดันการพัฒนาในอนุภูมิภาคและภูมิภาค/สนับสนุนการเปิดการค้าเสรี

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
แนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ การจัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟู และป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ/การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ/และการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

3. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน
ให้บรรลุเป้าหมาย สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจรายสาขา เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยการส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมในการสร้างมูลค่า และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของสินค้า ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Base) ให้เป็นฐานรายได้ใหม่ที่สำคัญ พัฒนาระบบการบริหารจัดการความเสี่ยง และมีการปรับตัวให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศเพื่อให้ฐานการผลิตภาคเกษตร และรายได้เกษตรกรมีความมั่นคง และเร่งผลักดันให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความโดดเด่นในด้านคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยในตลาดโลก

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายเพิ่มประสิทธิภาพในการลดก๊าซเรือนกระจก และขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ และความสูญเสียจากภัยพิบัติโดยการจัดทำระบบพยากรณ์และเตือนภัยล่วงหน้าสำหรับภาคเกษตร

4. แผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)

แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนฯ ฉบับที่ 12 (ปี พ.ศ. 2560-2564) เน้นการพัฒนาภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรม โดยใช้การตลาดนำการผลิตเพื่อให้เกษตรกรเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพตลอดห่วงโซ่อุปทานให้สอดคล้องกับความต้องการ และให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีคุณภาพ และคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. (ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย (พ.ศ. 2560-2579)

(ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย (พ.ศ. 2560-2579) เป็นกรอบยุทธศาสตร์ที่ได้ปรับปรุงจากกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย ฉบับแรก ซึ่งมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงอาหาร โดยมีหลักการเพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคงด้านอาหารอย่างยั่งยืน บริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตอาหารอย่างมีประสิทธิภาพโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การค้าการพาณิชย์อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 9 กลยุทธ์ ได้แก่

กลยุทธ์ที่ 1 เร่งรัดปฏิรูปการถือครองที่ดินและการคุ้มครองพื้นที่การเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการทรัพยากรน้ำและดินเพื่อการเกษตรและป่าชุมชน

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนานโยบายการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหารและโภชนาการและเกื้อหนุนความมั่นคงด้านพลังงาน

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตอาหาร

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างแรงจูงใจในการทำการเกษตร และเพิ่มจำนวนเกษตรกรรุ่นใหม่

กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมการเข้าถึงอาหารในระดับท้องถิ่น ชุมชนและครัวเรือน

กลยุทธ์ที่ 7 ปรับปรุงและพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อรองรับสถานการณ์ความมั่นคงด้านอาหารทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติ

กลยุทธ์ที่ 8 สร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน ชุมชนและภาคประชาชนในการรักษาความมั่นคงด้านอาหาร

กลยุทธ์ที่ 9 วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมตลอดห่วงโซ่อาหาร

6. เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs)

องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ Sustainable Development Goals: (SDGs) ซึ่งใช้เป็นทิศทางการพัฒนาภายหลัง ปี 2558 (POST 2015-Development Agenda) โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2558 ถึงเดือนสิงหาคม 2573 ครอบคลุมระยะเวลา 15 ปี โดยประกอบด้วย 17 เป้าหมาย ประกอบด้วย 1) ขจัดความยากจน 2) ขจัดความอดอยาก 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ความเท่าเทียมทางเพศ 6) สุขภาพจิต และน้ำสะอาด 7) การมีพลังงานสะอาดใช้อย่างเพียงพอ 8) งานที่มีคุณค่าและการเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) พัฒนาภาคอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานให้พร้อม 10) ลดความเหลื่อมล้ำ 11) สร้างให้เกิดชุมชนเมืองที่ยั่งยืน 12) การบริโภคและผลิตอย่างมีความรับผิดชอบ 13) การดูแลสิ่งแวดล้อมภูมิอากาศ 14) ดูแลทรัพยากรทางน้ำ 15) ชีวิตบนพื้นดิน 16) การสร้างความสงบ ความยุติธรรมและสถาบันที่เข้มแข็ง และ 17) ภาควิชาความร่วมมือเพื่อผลักดันให้ถึงเป้าหมาย

สำหรับเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงด้านอาหาร ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 2 เรื่องการยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคงทางอาหารและยกระดับโภชนาการ และส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการสร้างหลักประกันให้ทุกคน โดยเฉพาะคนยากจนและอยู่ในภาวะเปราะบางให้สามารถเข้าถึงอาหารที่ปลอดภัยมีโภชนาการ และเพียงพอตลอดทั้งปี เน้นการเพิ่มผลิตภาพทางการเกษตรและรายได้แก่ครัวเรือนเกษตรกร โดยรวมถึงการเข้าถึงที่ดินและทรัพยากรและปัจจัยนำเข้าในการผลิต ความรู้ การบริการทางการเงิน การตลาด และโอกาสสำหรับการเพิ่มมูลค่าและการจ้างงานนอกฟาร์มอย่างปลอดภัยและเท่าเทียม มีระบบการผลิตที่ยั่งยืน มีภูมิคุ้มกัน และเสริมขีดความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภาวะอากาศรุนแรง ภัยแล้ง อุทกภัย และภัยพิบัติอื่น ๆ รวมถึงสร้างหลักประกันว่าจะมีการเข้าถึง และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรทางพันธุกรรม องค์ความรู้ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องอย่างธรรมและเท่าเทียม ตามที่ตกลงกันระหว่างประเทศ

ส่วนที่ 1
สถานการณ์การเปลี่ยนแปลง
ที่มีผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อความมั่นคงอาหาร

1. สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐานทางการเกษตร

1.1 ที่ดินทางการเกษตร

ทรัพยากรดินเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตทางการเกษตร และจากความต้องการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งด้านการเกษตรและด้านอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรดิน มีอยู่อย่างจำกัด ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนา ทั้งด้านวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อติดตามการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินโดยเฉพาะที่ดิน ที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร เพื่อจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และทันสมัยใช้ประโยชน์ในการวางแผน เพื่อการใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน สำหรับเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2557) มีแนวโน้มลดลงเหลือ 71.66 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 48.02 ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะการถือครองที่ดินที่เปลี่ยนแปลงไป ได้แก่ การครอบครองที่ดินของนายทุน ซึ่งไม่ได้เป็นเกษตรกร การคิดจำนองหรือฝากขายกับสถาบันการเงินหรือแหล่งเงินทุน เนื้อที่เช่าผู้อื่นเพื่อทำการเกษตร และการออกเอกสารสิทธิ์ตามกฎหมายของภาครัฐซึ่งจัดเป็นพื้นที่ได้ทำฟรี เช่น ส.ป.ก. โฉนดชุมชน ฯลฯ โดยเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรส่วนใหญ่ใช้เพื่อทำนา รองลงมาเป็นเนื้อที่ปลูกพืชไร่ สวนไม้ผลและไม้ยืนต้น นอกจากนั้นเป็นสวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ และเนื้อที่ทำการเกษตรอื่น เช่น ที่อยู่อาศัยที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ที่เลี้ยงปศุสัตว์ และที่รกร้าง เป็นต้น ในส่วนของขนาดการถือครองที่ดิน มีแนวโน้มลดลงจาก 26.08 ไร่ต่อครัวเรือน ในปี 2549 เป็น 25.26 ไร่ต่อครัวเรือน ในปี 2557 ทั้งนี้สาเหตุสำคัญเกิดจากการแยกครัวเรือนซึ่งมีการแบ่งที่ดินทำกินให้ลูกหลาน

1.2 แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลของกรมอุทกนิยามวิทยา พบว่า เมื่อปี 2558 ประเทศไทยมีปริมาณน้ำฝนทั้งปี 733,955 ล้านลูกบาศก์เมตร ลดลงจากปีที่ผ่านมาที่มีปริมาณน้ำฝนทั้งปี 805,929 ล้านลูกบาศก์เมตร หรือลดลงร้อยละ 8.93 และมีปริมาณน้ำท่าโดยธรรมชาติเฉลี่ยทั้งปี 2558 รวม 200,973 ล้านลูกบาศก์เมตร แยกเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูฝน 175,345 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 87.25) และเป็นปริมาณน้ำท่าในช่วงฤดูแล้ง 35,628 ล้านลูกบาศก์เมตร (ร้อยละ 12.75)

สำหรับพื้นที่ชลประทานในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (ปี 2558) เพิ่มขึ้น 225,621 ไร่ โดยพื้นที่ชลประทานทั้งหมดมีจำนวน 30,483,167 ไร่ ประกอบด้วยโครงการชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก สูบน้ำด้วยไฟฟ้า และแก้มลิง โดยร้อยละของจำนวนพื้นที่บริหารจัดการน้ำในเขตชลประทานเท่ากับร้อยละ 116.92 ทั้งนี้ ความต้องการใช้น้ำมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทำให้ประเทศไทยอาจเกิดภาวะการขาดแคลนน้ำในระยะยาว

สำหรับพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทาน มีจำนวนทั้งสิ้น 60 ล้านไร่ ซึ่งอยู่ในกรอบพัฒนาการชลประทานระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยพื้นที่ที่มีระบบชลประทานอยู่แล้ว 29 ล้านไร่ และพื้นที่ที่สามารถพัฒนาเป็นพื้นที่ชลประทานได้อีก 31 ล้านไร่

การถือครองที่ดินและการใช้ประโยชน์ที่ดินทางการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11

รายการ	แผนฯ 9 (ปี 2549)		แผนฯ 10 (ปี 2554)		แผนฯ 11 (ปี 2557)	
	ล้านไร่	ร้อยละ	ล้านไร่	ร้อยละ	ล้านไร่	ร้อยละ
เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร	150.87	-	149.25	-	149.23	-
- ในเขตชลประทาน	23.63	15.66	29.60	19.83	30.25	20.27
- นอกเขตชลประทาน	127.24	84.34	119.65	80.17	118.98	79.73
ขนาดของฟาร์ม (ไร่/ครัวเรือน)	26.08	-	25.43	-	25.26	-
ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร	150.87	100.00	149.25	100.00	149.23	100.00
- เนื้อที่ของตนเอง	107.83	71.47	71.58	47.96	71.66	48.02
+ ของตนเอง	81.58	54.07	41.75	27.97	41.81	28.02
+ จำนวน/ขายฝาก	26.25	17.40	29.83	19.99	29.85	20.00
- เนื้อที่ของผู้อื่น	43.04	28.53	77.67	52.04	77.57	51.98
+เช่าผู้อื่น	27.86	18.47	29.27	19.61	29.24	19.59
+ ได้ทำฟรี	13.99	9.27	47.64	31.92	47.57	31.88
+ รับจ้าง/รับฝากขาย	1.19	0.79	0.76	0.51	0.76	0.51
สัดส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดิน	150.87	100.00	149.25	100.00	149.23	100.00
- ที่นา	71.11	47.13	69.99	46.90	69.96	46.88
- ที่พืชไร่	32.20	21.34	31.15	20.87	31.15	20.87
- ที่สวนไม้ผลและไม้ยืนต้น	32.79	21.74	34.91	23.39	34.92	23.40
- สวนผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ	1.50	0.99	1.39	0.93	1.40	0.94
- เนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตรอื่น	13.27	8.80	11.81	7.91	11.80	7.91

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

พื้นที่ชลประทาน ปริมาณเก็บกักน้ำ พื้นที่บริหารจัดการน้ำในเขตชลประทานในแผนพัฒนา
ฉบับที่ 11

รายการ	หน่วยนับ	แผนฯ 11			
		ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558
1. จำนวนพื้นที่ชลประทานที่เพิ่มขึ้น	ไร่	224,695	481,405	327,582	225,621
1.1 โครงการชลประทาน ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	ไร่	86,000	34,510	124,600	27,300
1.2 โครงการชลประทานขนาดเล็ก +สูบน้ำด้วยไฟฟ้า+แก้มลิง	ไร่	138,695	446,895	202,982	198,321
2. จำนวนปริมาณเก็บกักที่เพิ่มขึ้น	ล้าน ลบ.ม.	100.39	397.49	190.05	19.70
2.1 โครงการชลประทาน ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	ล้าน ลบ.ม.	97.03	114.67	9.54	19.70
2.2 โครงการชลประทานขนาดเล็ก +สูบน้ำด้วยไฟฟ้า+แก้มลิง	ล้าน ลบ.ม.	3.36	282.82	180.51	-
3. จำนวนพื้นที่ชลประทานเดิม	ไร่	29,782,043	29,338,851	30,220,926	30,483,167
3.1 โครงการชลประทาน ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	ไร่	24,394,892	24,170,375	24,500,881	24,534,640
3.2 โครงการชลประทานขนาดเล็ก +สูบน้ำด้วยไฟฟ้า+แก้มลิง	ไร่	5,387,151	5,168,476	5,720,045	5,948,527

ที่มา : กรมชลประทาน

1.3 ประชากรและแรงงานภาคเกษตร

ประชากรภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากจำนวน 25.04 ล้านคน ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 หรือร้อยละ 40.19 ของประชากรทั้งหมด เหลือ 24.76 ล้านคน ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 หรือร้อยละ 38.02 ของประชากรทั้งหมด สำหรับแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน โดยลดลงจาก 19.32 ล้านคน ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 หรือร้อยละ 52.73 ของแรงงานทั้งหมด เหลือ 17.78 ล้านคน ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 หรือร้อยละ 41.42 ของแรงงานทั้งหมด สาเหตุหลักเกิดจากความต้องการแรงงานนอกภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้น ตามการพัฒนาเศรษฐกิจ ขณะที่สมาชิกในครัวเรือนเกษตรที่มีอายุมากกว่า 64 ปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 6.99 ของสมาชิกในครัวเรือนเกษตรรวม ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 8 เป็นร้อยละ 10.99 ในช่วงแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ซึ่งแสดงถึงจำนวนผู้สูงอายุของภาคการเกษตรมีทิศทางเดียวกับประชากรของประเทศไทยที่กำลังจะเข้าสู่ภาวะสังคมผู้สูงอายุส่วนแรงงานภาคเกษตร (อายุระหว่าง 15-64 ปี) มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 69.01 เป็นร้อยละ 71.95 ในเวลาเดียวกัน

ปัญหาการเคลื่อนย้ายแรงงาน เนื่องจากในภาคเกษตรส่วนใหญ่เป็นการทำงานแบบฤดูกาลไม่มีสวัสดิการและความคุ้มครองแรงงาน จึงเป็นปัจจัยที่ผลักดันให้แรงงานภาคเกษตรมีการเคลื่อนย้ายสู่นอกภาคเกษตร ทั้งในรูปการเคลื่อนย้ายแบบชั่วคราวและถาวร ประกอบกับปัจจุบันอัตราค่าจ้างแรงงานนอกภาคเกษตรเพิ่มสูงขึ้น จึงใจให้เกิดการเคลื่อนย้ายมากขึ้น นอกจากนี้ ปัญหาภัยธรรมชาติที่มีผลกระทบต่อรายได้ของครัวเรือน รวมถึงปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนได้ ยังทำให้เกษตรกรบางส่วนต้องเคลื่อนย้ายถิ่นฐานออกนอกพื้นที่

แรงงานภาคเกษตร และระดับการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 - 11

รายการ	แผน ฯ 8 ปี 2544	แผน ฯ 9 ปี 2549	แผน ฯ 10 ปี 2554	แผน ฯ 11 ปี 2557
ประชากร (ล้านคน) ^{1/}				
ประชากรรวม (ล้านคน)	62.31	62.83	64.08	65.13
ประชากรภาคเกษตร (ล้านคน) ^{3/} (ร้อยละ)	25.04 40.19	22.72 36.16	23.69 36.97	24.76 38.02
ประชากรนอกภาคเกษตร (ล้านคน) ^{3/} (ร้อยละ)	37.27 59.81	40.11 63.84	40.39 63.03	40.37 61.98
แรงงาน (ล้านคน) ^{2/}				
จำนวนแรงงานรวม (ล้านคน)	36.64	36.24	38.92	38.58
จำนวนแรงงานภาคเกษตร (ล้านคน) ^{3/} (ร้อยละ)	19.32 52.73	15.84 43.71	16.98 42.19	17.78 41.42
จำนวนแรงงานนอกภาคเกษตร (ล้านคน) ^{3/} (ร้อยละ)	17.32 47.27	20.40 56.29	21.94 57.81	20.79 58.58
สมาชิกในครัวเรือนเกษตร (ร้อยละ) ^{3/}				
- อายุน้อยกว่า 15 ปี	24.00	21.15	18.68	17.06
- อายุ ระหว่าง 15 - 64 ปี	69.01	69.75	71.38	71.95
- อายุมากกว่า 64 ปี ขึ้นไป	6.99	9.10	9.94	10.99
ระดับการศึกษา (ร้อยละ) ^{3/}				
- ไม่รู้หนังสือ	9.03	8.75	6.80	5.25
- ประถมต้นและประถมปลาย	65.65	60.77	57.44	48.31
- มัธยมต้น	11.15	11.76	12.32	12.62
- มัธยมปลาย	5.85	8.05	10.29	11.80
- อาชีวะ	3.36	4.59	5.69	6.50
- อุดมศึกษา	2.05	3.42	5.07	6.80
- อื่นๆ	2.90	2.76	2.39	8.72

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

1.4 แหล่งทุนของเกษตรกร

แหล่งเงินทุนของเกษตรกร ประกอบด้วย 3 แห่ง ได้แก่ 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) 2) สหกรณ์การเกษตร และ 3) กองทุนต่าง ๆ ซึ่งแหล่งทุนส่วนใหญ่ของเกษตรกรมาจาก ธ.ก.ส. โดย ธ.ก.ส. มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล อาทิ โครงการประกันรายได้เกษตรกร โครงการแก้ไขปัญหาน้ำนอร์ระบบ ทำหน้าที่ให้บริการสินเชื่อทางการเกษตรโดยตรงและผ่านสถาบันเกษตรกร มุ่งให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อส่งเสริมอาชีพเกษตรกรหรือการดำเนินงานของเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ให้สามารถประกอบอาชีพอย่างอื่นที่เกี่ยวข้องเนื่องในการเกษตร เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวเกษตรกร ทั้งนี้ ในปี 2557 เกษตรกรมีหนี้สินต้นปีเฉลี่ย 100,977 บาทต่อครัวเรือน โดยกู้ยืมมาจาก ธ.ก.ส. มากที่สุดเฉลี่ย 62,848 บาทต่อครัวเรือนหรือคิดเป็นร้อยละ 62.24 ของหนี้สินต้นปีทั้งหมด รองลงมาได้แก่กองทุนหมู่บ้าน และสหกรณ์การเกษตร ตามลำดับ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรในหลายรูปแบบ โดยการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่เกษตรกรเป็นมาตรการที่ทุกรัฐบาลดำเนินการมาโดยตลอด เช่น การให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำ การพักชำระหนี้ และลดภาระหนี้ ให้เกษตรกรรายย่อย การโอนหนี้นอร์ระบบเข้ามาเป็นหนี้ในระบบ เป็นต้น ซึ่งการช่วยเหลื่อดังกล่าวได้ดำเนินการผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และกองทุนต่าง ๆ ภายใต้งานกำกับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แหล่งกู้ยืมเงินของครัวเรือนเกษตรกร

รายการ	แผนฯ 8 ปี 2544/45	แผนฯ 9 ปี 2549/50	แผนฯ 10 ปี 2554/55	แผนฯ 11 ปี 2557/58
ขนาดหนี้สินต้นปี (บาท/ครัวเรือน)	34,818.65	47,672	59,808	100,977
แหล่งกู้ยืมเงิน (ร้อยละ)				
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	65.47	56.18	63.41	62.24
กองทุนหมู่บ้าน	1.37	13.95	10.39	13.16
สหกรณ์	12.39	10.80	9.21	10.99
บริษัทเงินทุน	0.50	1.67	3.41	2.59
ธนาคารออมสิน	0.16	1.60	1.70	2.47
ธนาคารพาณิชย์	4.79	4.38	2.16	1.42
อื่น ๆ	15.32	11.42	9.72	7.13

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

2. สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจ เศรษฐกิจของโลกมีความผันผวนมากขึ้น ประเทศไทยมีการพึ่งพาและเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ ทั่วโลก โดยเฉพาะประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป ญี่ปุ่น และจีน เป็นต้น เมื่อเศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงไปย่อมส่งผลกระทบต่อ การส่งออกและนำเข้าสินค้าและบริการ รวมถึงเศรษฐกิจในภาพรวมของไทยด้วย ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกมีความเสี่ยงจากปัจจัย 4 ประการ คือ 1) เศรษฐกิจจีนที่ชะลอตัวลง ส่งผลกระทบต่อเนื้อไปยังเศรษฐกิจในทุกกลุ่มประเทศโดยเฉพาะกลุ่มประเทศอาเซียน 2) สถานการณ์การค้าโลกยังคงอ่อนแอ 3) ประเทศผู้ผลิตน้ำมันได้รับผลกระทบจากการลดลงของราคาน้ำมัน และ 4) ตลาดการเงินมีความผันผวน เนื่องจากนโยบายอัตราดอกเบี้ยในประเทศที่สำคัญทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการเตรียมพร้อมเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเงินของโลก รวมทั้งการวางแผนและหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตร รวมถึงรายได้ของเกษตรกร และการพัฒนาภาคเกษตรของไทย

2.1 กฎ กติกาทางการค้า การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่สำคัญด้านการค้าและการลงทุนของโลก ทำให้ประเทศต่างๆ จำเป็นต้องปรับบทบาทและพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต โดยประเทศที่พัฒนาแล้วมีแนวโน้มการใช้นโยบายเศรษฐกิจหลายกรอบมาเป็นกฎและกติกาของประเทศ เช่น พหุภาคี ภูมิภาคนิยม เป็นต้น ในปัจจุบันการขยายตัวของ การเปิดเสรีทางการค้าในระดับพหุภาคี (Multilateralism) และทวิภาคี (Bilateralism) ส่งผลให้การค้าและการลงทุนระหว่างประเทศมีการแข่งขันรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจและสังคมถูกหลอมรวมกลายเป็นหนึ่งเดียว ทำให้แรงงาน สินค้าและบริการ เทคโนโลยี และเงินทุน เคลื่อนย้ายข้ามประเทศได้คล่องตัวมากขึ้น หลายประเทศในโลกจึงพยายามเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างกัน เพื่อลดกำแพงภาษี ขจัดอุปสรรคทางการค้า และสร้างรายได้เข้าประเทศจากการส่งออก อีกทั้งการเข้าสู่กลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนถือเป็นโอกาสของไทยในการขยายตลาดสินค้าเกษตร และการขยายฐานการผลิตสินค้าเกษตรผ่านการลงทุนด้านเกษตรกรรมในกลุ่มประเทศอาเซียน

2.2 มาตรการกีดกันทางการค้า แม้จะมีการเจรจาเปิดเสรีทางการค้าเพื่อขจัด การกีดกันทางการค้าโดยใช้ภาษีหรือใช้การกำหนดปริมาณนำเข้าเช่นในอดีต อย่างไรก็ตาม มาตรการกีดกันทางการค้าที่มีใช้ภาษีได้ถูกนำมาใช้ในวงกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร รวมทั้งมีการนำประเด็นทางสังคมต่างๆ มากำหนดเป็นมาตรฐานทางการค้าระหว่างประเทศ และในอนาคต มาตรฐานที่ถูกสร้างขึ้นจากประเทศที่พัฒนาแล้วจะถูกผลักดันให้กลายเป็นมาตรฐานของโลกและมีเงื่อนไขที่เข้มงวดมากขึ้น เช่น ประเทศญี่ปุ่นมีการใช้มาตรการทางด้านสุขอนามัยและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้า

มากกว่าราคา ในขณะที่สหภาพยุโรปเน้นในเรื่องระเบียบว่าด้วยความปลอดภัยของอาหาร (Food Safety) หรือกฎระเบียบเกี่ยวกับการทำประมงที่ผิดกฎหมายขาดการรายงาน ไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing: IUU Fishing) ดังนั้นเกษตรกรและผู้ประกอบการด้านการเกษตรจำเป็นต้องยกระดับการผลิตให้ได้มาตรฐานตามกฎหมาย กติกาการค้า ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทวีความเข้มข้นขึ้น เพื่อให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก ขยายตลาดการส่งออก และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการส่งออกสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ขณะเดียวกันรัฐบาลจำเป็นต้องกำหนดนโยบายและมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างระบบมาตรฐานการผลิตรวมถึงควบคุมการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น

3. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยคุกคามทางธรรมชาติ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยคุกคามทางธรรมชาติทวีความรุนแรงขึ้น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งในด้านปริมาณที่ลดน้อยลงจนใกล้ภาวะขาดแคลน และด้านคุณภาพ เช่น ดินเสื่อมสภาพการมีสารปนเปื้อนในน้ำ น้ำเน่าเสีย เป็นต้นมาจาก 2 สาเหตุหลัก คือความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และความเสื่อมโทรมที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การตัดไม้ ทำลายป่า การขยายตัวของเมืองหรืออุตสาหกรรมเข้าไปในพื้นที่ทางการเกษตร การใช้สารเคมีเกษตรอย่างไม่เหมาะสมการบริหารจัดการน้ำที่ไม่มีประสิทธิภาพ การใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ไม่นำถึงผลกระทบต่ออาจเกิดขึ้นในอนาคตรวมถึงการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ทำให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพิ่มขึ้นจนเกิดสภาพเสื่อมโทรม และลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ยังส่งผลซ้ำเติมให้ปัญหาความเสื่อมโทรมทรัพยากรธรรมชาติทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เช่น การขาดแคลนน้ำ การสูญเสียความหลากหลายของพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์ และการสูญเสียพื้นที่ชายฝั่ง เป็นต้น

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับโลก อันมีสาเหตุมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจของนานาประเทศ โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้ว ซึ่งเป็นตัวเร่งที่ก่อให้เกิดปรากฏการณ์ก๊าซเรือนกระจกและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำหรับผลกระทบต่อภาคเกษตรที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อาทิ ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม โรคและแมลงศัตรูพืชระบาดความแปรปรวนของฤดูกาล ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง พันธุ์พืชที่มีอยู่ไม่สามารถปรับตัวต่อสภาวะอากาศที่เปลี่ยนไป การสังเกตหรือประสบการณ์ของเกษตรกรอาจไม่พอต่อการรับมือกับสถานการณ์ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนซึ่งไม่สามารถเตรียมการได้ทัน ทำให้มีความเสี่ยงต่อการสูญเสียผลผลิต และมีต้นทุนการผลิตที่เพิ่มขึ้น เช่น การใช้สารควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช การใช้พลังงานในการสูบน้ำใช้ในสภาวะแล้ง หรือสูบน้ำออกในสภาวะน้ำท่วม แม้ว่าที่ผ่านมาทั่วโลกจะมีการพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรอย่างต่อเนื่อง

แต่การทำการเกษตรส่วนใหญ่ยังต้องพึ่งพาสภาวะแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นหลักจากรายงานของ Intergovernmental Panel on Climate Change: IPCC ปี 2557 ระบุว่าหากภาคเกษตรไม่มีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จะทำให้ในปี 2593 ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ เช่น ข้าว ข้าวสาลี และข้าวโพดในพื้นที่เขตร้อนและอบอุ่น มีปริมาณผลผลิตลดลงร้อยละ 25 เมื่อเทียบกับศตวรรษที่ 20 ส่งผลต่อความมั่นคงด้านอาหารของโลก โดยเฉพาะการผลิตข้าวเนื่องจากอุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้นจนอยู่ในระดับที่เริ่มส่งผลต่อผลผลิต (Heat Stress) พื้นที่เพาะปลูกในที่ลุ่มจะได้รับผลกระทบจากระดับน้ำทะเลที่สูงขึ้น ซึ่งพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงจะเป็นพื้นที่เขตร้อนโดยเฉพาะเอเชียใต้ ในขณะที่เดียวกันสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนไม่เป็นไปตามฤดูกาลปกติทำให้พืชไม่ออกดอกหรือออกลำข้าว มีการระบาดของโรคพืชและแมลงใหม่ ๆ ดังนั้น ภาคเกษตรจึงเป็นภาคที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศรุนแรงที่สุด

ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะ 30 ปีข้างหน้ามาก เป็นอันดับที่ 14 จาก 170 ประเทศ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยเริ่มได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง เช่น ปัญหาน้ำท่วมฉับพลัน ปัญหาโรคแมลงระบาดที่ทำลายพืชผลทางการเกษตรหลายชนิด นอกจากนี้ ยังมีรายงานการศึกษาที่ระบุว่าอุณหภูมิที่สูงขึ้น ส่งผลต่อการผลิตข้าว หากอุณหภูมิเพิ่มสูงมากกว่า 35 องศาเซลเซียส ช่อดอกจะเป็นหมัน มีละอองเกสรที่ผิดปกติ ทำให้ผลผลิตและคุณภาพข้าวลดลง ด้วยเหตุผลดังกล่าว การสร้างความสามารถในการปรับตัวของภาคการเกษตรจึงเป็นเรื่องสำคัญ ต้องเร่งดำเนินการ โดยเฉพาะการวิจัยและพัฒนา การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation Technology) เช่น การปรับปรุงพันธุ์พืชให้ต้านทานต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศ ทนต่อโรคและแมลงศัตรูพืช (Biotic and Abiotic Stresses) การเพิ่มผลผลิตให้เพียงพอกับความต้องการที่เพิ่มขึ้น อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงการสร้างคุณภาพระหว่างการเพิ่มปริมาณผลผลิตต่อพื้นที่การผลิตอย่างยั่งยืน รวมถึงการพัฒนาระบบเตือนภัยเพื่อลดความเสี่ยงหรือลดการสูญเสียผลผลิต

4. สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของประชากร แนวโน้มประชากรโลกเพิ่มขึ้นทำให้ความต้องการบริโภคอาหารและพลังงานเพิ่มขึ้น รายงานสหประชาชาติประเมินว่าจำนวนประชากรโลก จะเพิ่มขึ้นเป็น 9,100 ล้านคน ในปี 2593 โดยส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของประชากรในประเทศ กำลังพัฒนาแถบเอเชียและแอฟริกา หากประชากรโลกเพิ่มขึ้นตามที่คาดการณ์ไว้ จะส่งผลกระทบต่อความต้องการบริโภคอาหารและพลังงาน อาจก่อให้เกิดการขาดแคลนและแย่งชิงอาหารได้ เนื่องจากข้อจำกัดด้านพื้นที่เพาะปลูก ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและเทคโนโลยีการผลิตที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตการเกษตรได้ ประกอบกับสภาวะภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายและมีราคาสูงขึ้น

ในอนาคต นอกจากนี้ หลายประเทศทั่วโลกได้ปรับเปลี่ยนมาใช้พลังงานทางเลือกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพลังงานจากพืช เช่น อ้อย ข้าวโพด มันสำปะหลัง และปาล์มน้ำมัน เพื่อรองรับแนวโน้มการใช้พลังงานที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นความท้าทายของโลกในการสร้างสมดุลของพืชอาหาร และพืชพลังงานเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการบริโภคของประชากรโลกและรองรับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมและภาคพลังงานได้

5. สถานการณ์ด้านแรงงานภาคเกษตร การขาดแคลนแรงงานภาคเกษตร และการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เนื่องจากอัตราภาวะเจริญพันธุ์รวมลดลง และประชากรไทยมีอายุยืนมากขึ้น คาดการณ์ว่าในปี 2583 จะมีจำนวนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึง 20.5 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 32.1 ของประชากรไทยทั้งหมด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้นอกจากจะส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแล้ว ยังเป็นอุปสรรคต่อความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว โดยเฉพาะภาคการเกษตรที่จำเป็นต้องใช้แรงงานจำนวนมาก สำหรับสาเหตุที่แรงงานภาคเกษตรลดลง เนื่องจากแรงงานวัยทำงานไม่สามารถทดแทนแรงงานที่ก้าวเข้าสู่วัยกลางคนและสูงอายุได้ทัน ประกอบกับบุตรหลานเกษตรกรที่ได้รับการศึกษาดีขึ้นไม่นิยมประกอบอาชีพเกษตรกร เนื่องจากความไม่มั่นคงในรายได้และขาดแรงจูงใจ ส่งผลให้คนรุ่นใหม่เคลื่อนย้ายจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการมากขึ้น ซึ่งหากแรงงานภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ ย่อมส่งผลต่อปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงไปยังสาขาอุตสาหกรรมเกษตรและภาคการส่งออก

ส่วนที่ 2
การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน
โอกาส และภัยคุกคาม

ส่วนที่ 2 การประเมินสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร

การวิเคราะห์สถานการณ์แวดล้อมด้านความมั่นคงด้านอาหารนั้นเพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและภัยคุกคาม ที่มีผลต่อความมั่นคงด้านอาหาร เพื่อให้ครอบคลุมความมั่นคงด้านอาหาร ทั้งประเด็น การมีอาหารเพียงพอ (Food Availability) การเข้าถึงอาหาร (Food Access) การใช้ประโยชน์จากอาหาร (Food Utilization) และการมีเสถียรภาพด้านอาหาร (Food Stability) รวมทั้งด้านโภชนาการอาหารที่เพิ่มเติม เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ภาพรวมเพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงอาหารของประเทศไทยและสอดคล้องกับ AIFS Framework ดังนี้

1. จุดแข็ง

(1) ประเทศไทยมีทรัพยากรการผลิตที่อุดมสมบูรณ์และหลากหลายสามารถผลิตอาหารทั้งพืช ประมง และปศุสัตว์ได้เพียงพอสำหรับการบริโภคภายในประเทศ เป็นผู้ผลิตรวมทั้งผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารรายใหญ่ของโลก สินค้าเกษตรมีคุณภาพสามารถขยายตลาดได้กว้างมากขึ้น

(2) มีการส่งเสริมการผลิตตามแนวทฤษฎีใหม่เศรษฐกิจพอเพียง ทำให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการทรัพยากรการผลิตที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการเกษตรและอาหารที่มีความเป็นเอกลักษณ์มีชื่อเสียงและจุดขาย สามารถส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

(3) มีการบริการจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) ซึ่งเป็นการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ (Agri-Map) และบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(4) มีหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่มีความชำนาญเฉพาะทางสามารถทำการศึกษาวิจัย ส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรเพื่อการผลิตอาหารที่ยั่งยืน มีสถาบันวิชาการและสถาบันการศึกษาที่มีบทบาทในการดำเนินงานวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และบุคลากรในระบอบอาหาร รวมทั้งผลงานวิจัยทางการเกษตรมีความหลากหลาย ได้รับการยอมรับรวมถึงมียุทธศาสตร์สินค้าเกษตร (หมวดอาหาร) ของไทยที่ครอบคลุมทั้งพืช สัตว์ ประมง

(5) มีความร่วมมือในระดับภูมิภาคและเป็นศูนย์กลางด้านการผลิตในการแก้ปัญหาความมั่นคงอาหาร

(6) การมีสภาเกษตรกรแห่งชาติที่เป็นองค์กรตัวแทนจากภาคการเกษตรจะสามารถสะท้อนถึงปัญหาด้านเกษตรกรรมและเสนอแนะนโยบายให้ภาครัฐทราบโดยตรง ซึ่งจะเป็นหลักประกันในการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์เกี่ยวกับการผลิตและการตลาด

2. จุดอ่อน

(1) เกษตรกรจำนวนมากขาดความเข้าใจในการทำการเกษตรที่เหมาะสม ขาดความรู้ในการบริหารทรัพยากรที่ดี ซึ่งส่วนใหญ่ยังมีการเน้นปลูกพืชเชิงเดี่ยว ละทิ้งรูปแบบ/วิธีการดั้งเดิมในการผลิตและการสร้างอาหารของครัวเรือน จะทำให้มีความเสี่ยงด้านรายได้ และอาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเข้าถึงอาหาร

(2) การผลิตเพื่อตอบสนองความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม ทำให้ความหลากหลายของชนิดพืชลดลง รวมถึงกระแสความตื่นตัวเรื่องการใช้พลังงานชีวภาพ ทำให้มีการส่งเสริมการปลูกพืชเพื่อนำไปผลิตพลังงาน โดยยังไม่มีมีการวางแผนเรื่องการจัดสรรพื้นที่ปลูกที่ชัดเจน เกิดปัญหาการแย่งพื้นที่ระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน อีกทั้งเกษตรกรมีเสรีภาพในการผลิตบนพื้นที่ของตนเอง จึงปลูกพืชที่คาดว่ามีความเสี่ยงโดยไม่นิ่งถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในภาพรวม

(3) เกษตรกรจำนวนมากไม่ได้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตอย่างแท้จริง พื้นที่เกษตรกรรม ที่มีแนวโน้มเป็นแปลงเล็กกล เนื่องจากเพิ่มขึ้นของประชากร และการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมอื่น ผู้ผลิตส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยซึ่งไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารด้านตลาด ตลอดจนไม่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง และมีข้อจำกัดในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อพื้นที่ต่ำ คุณภาพสินค้าเกษตรและอาหารไม่สม่ำเสมอ ขาดการตระหนักด้านความสะอาด ปลอดภัย มีคุณภาพ และด้านมาตรฐานการผลิต

(4) พื้นที่เกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตชลประทาน ต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก เกษตรกรขาดแคลนแหล่งพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ รวมทั้งระบบการขนส่งในไร่นายังไม่มีความพร้อมในบางพื้นที่ ทำให้ต้นทุนการขนส่งปัจจัยการผลิตสูง เกิดความล่าช้าในการขนส่งทำให้คุณภาพผลผลิตลดลง

(5) ความไม่เท่าเทียมกันในโอกาสการศึกษา และการทำงาน ส่งผลให้การกระจายรายได้ไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะคนยากจนและผู้อาศัยนอกเขตเมืองไม่สามารถเข้าถึงอาหารและการได้รับโภชนาการที่ดี รวมถึงผู้บริโภคขาดความตระหนักถึงการบริโภคอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ และในถิ่นทุรกันดารมีโอกาสเข้าถึงอาหารยากทั้งที่ในภาพรวมประเทศมีการผลิตพอเพียงและการส่งออก

3. โอกาส

(1) วิกฤตอาหารและพลังงานของโลก การขยายตัวทางเศรษฐกิจ การเพิ่มขึ้นของประชากรและภาวะโลกร้อน ทำให้เกิดความต้องการสินค้าเกษตรเพื่ออาหารและโภชนาการที่ดี และสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานมากขึ้น ส่งผลให้หลายประเทศผู้ส่งออกมีนโยบายจำกัด และห้ามการส่งออกสินค้าเกษตร ในขณะที่ประเทศไทยไม่มีนโยบายนี้ จึงเป็นโอกาสดีที่จะเข้าไปมีส่วนแบ่งในตลาดต่างๆ เพิ่มขึ้น

(2) นโยบายรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาในระบบอาหารมาก โดยเฉพาะการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา การถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญา

ท้องถิ่น โดยประชาชนชาวบ้าน ทำให้เกิดความตื่นตัวของสังคมในการฟื้นฟูวิถีชีวิตและเกษตรกรรมดั้งเดิม รวมทั้งการเปิดเสรีทางการค้าทำให้มีโอกาสส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารได้สะดวกยิ่งขึ้น

(3) ความตื่นตัวในการบริโภคอาหารเพื่อสุขภาพมากขึ้น เกิดความต้องการอาหารที่มีคุณภาพปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดช่องทางในการพัฒนาสินค้าเกษตร และอาหาร โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตตอบสนองความต้องการ และเพื่อสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนภาคการเกษตรเพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตของประเทศ

(4) สินค้าเกษตรและอาหารเป็นสินค้าจำเป็นต่อการบริโภค และมีศักยภาพทางการตลาดที่สูงจึงมีโอกาสในการขยายการส่งออกในตลาดภูมิภาคที่สำคัญ และจากความต้องการที่เพิ่มขึ้น เมื่อเกิดวิกฤตและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

(5) แนวโน้มการค้าระหว่างประเทศมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วจึงเป็นโอกาสพัฒนาความเชื่อมโยงทางด้านความร่วมมือต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรและอาหาร เช่น การพัฒนาเทคโนโลยี สื่อสารสนเทศ การคมนาคม

4. ภัยคุกคาม

(1) การเติบโตของภาคอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดการย้ายแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมมากขึ้น แรงงานเกษตรที่เหลือส่วนใหญ่เป็นแรงงานสูงอายุที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ส่งผลให้มีแรงงานตกงานเป็นจำนวนมาก ราคาอาหารที่สูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจ ทำให้คนจนมีข้อจำกัดในการเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งอาชีพเกษตรกรไม่เป็นที่นิยม

(2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติมีแนวโน้มความถี่ และความรุนแรงมากขึ้น รวมทั้งการเกิดขึ้นและการแพร่ระบาดของโรคพืชและสัตว์อุบัติใหม่ สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตการเกษตรในวงกว้าง รวมทั้งยังไม่สามารถเตรียมระบบภายในประเทศ เพื่อรองรับและบรรเทาความเดือดร้อนในภาวะขาดแคลนอาหารฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(3) ประเด็นเรื่องความปลอดภัยด้านอาหาร และการปกป้องทางการค้า ทำให้ประเทศต่างๆ เข้มงวดกับมาตรการกีดกันที่ไม่ใช่ภาษีในการนำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารมากขึ้น อีกทั้งวิกฤตเศรษฐกิจโลกส่งผลกระทบต่อประเทศที่เป็นตลาดหลักสินค้าเกษตรและอาหารของไทย เช่น สหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป ทำให้ปริมาณการนำเข้ามีแนวโน้มลดลง

(4) ความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดการละเลยในการอนุรักษ์พันธุ์พื้นเมือง และส่งผลให้ฐานพันธุกรรมในการปรับปรุงพันธุ์พืชแคบลง ปัญหาที่ตามมาคือ พืชจะมีความทนทาน และปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมรวมทั้งโรคแมลงน้อยลง

(5) ความต้องการพืชพลังงานและพืชอาหารยังไม่มี ความสมดุล และยังไม่มีการวิเคราะห์ถึงจุดสมดุลระหว่างปริมาณผลผลิตที่จะนำไปใช้ในการผลิตพลังงานที่ไม่กระทบต่อปริมาณอาหารสำหรับประชากรภายในประเทศและการส่งออก

ส่วนที่ 3
กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(พ.ศ. 2560 – 2564)

ส่วนที่ 3 กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560 - 2564)

1. วิสัยทัศน์

ประชากรในประเทศไทยมีอาหารที่มีคุณภาพเพื่อบริโภคตามหลักโภชนาการอย่างเพียงพอและยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

(1) เพื่อให้มีอาหารที่มีคุณภาพเพียงพอกับความต้องการบริโภคของประชากรในประเทศ

(2) เพื่อให้ประชากรเข้าถึงอาหารที่มีคุณภาพและคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม

(3) เพื่อส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากอาหารในการบริโภค โดยมีความปลอดภัยในการบริโภค และมีคุณค่าทางโภชนาการ ทำให้ความเป็นอยู่ทางกายภาพได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ

(4) เพื่อให้ประชาชน หรือครัวเรือน หรือบุคคลต้องเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอและยั่งยืน ลดความเสี่ยงในการเข้าถึงอาหารเมื่อเกิดความขาดแคลนขึ้นมาอย่างกะทันหัน ในภาวะไม่ปกติ หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักร

3. เป้าหมาย สินค้าเกษตรที่สำคัญในกลุ่มอาหารเพื่อการบริโภค มีอัตราการพึ่งพาตนเอง (Self-Sufficiency Ratio: SSR) ไม่ต่ำกว่า 100%

(1) ผลิตอาหารตามหลักมาตรฐาน และผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพดี ปลอดภัยเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ สอดคล้องตามหลักโภชนาการอย่างเหมาะสม

(2) ประชากรมีอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสม เพียงพอต่อการบริโภคในระดับครัวเรือนและชุมชน รวมทั้งในกรณีภาวะไม่ปกติ

(3) มีทรัพยากรเพื่อการผลิตอย่างยั่งยืนและเหมาะสม เกษตรกรมีระบบสวัสดิการและรายได้ที่มั่นคง

(4) สนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (Sustainable Development Goals: SDGs) เป้าหมายที่ 2 ในเรื่องความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น

4. ระยะเวลาดำเนินงาน 5 ปี (2560-2564)

5. ประเด็นยุทธศาสตร์ มี 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- (1) ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างยั่งยืน
- (2) ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา
- (3) ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม
- (4) ยุทธศาสตร์ที่ 4 รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน
- (5) ยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร

กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2560-2564
(5 ยุทธศาสตร์ / 19 กลยุทธ์ / 71 แนวทาง)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศ
อย่างยั่งยืน (5 กลยุทธ์ 20 แนวทาง)

- กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน
- กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต
- กลยุทธ์ที่ 1.3 ป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- กลยุทธ์ที่ 1.4 สนับสนุนการลงทุน ภาคการเกษตรจากทุกภาคส่วน
- กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง

แนวทางการดำเนินงาน

- กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน
  - 1.1.1 ดำเนินการตามยุทธศาสตร์รายสินค้าเกษตร (หมวดอาหาร) เช่น พืช ปศุสัตว์ ประมง และอื่นๆ
  - 1.1.2 สนับสนุนให้เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด
  - 1.1.3 สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อหานวัตกรรมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เน้นการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตรภายในประเทศโดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งพึ่งพาการนำเข้ามากและรักษามาตรฐาน ให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากร
  - 1.1.4 สนับสนุนการจัด Zoning by Agri-Map และการผลิตแบบแปลงใหญ่ เพื่อการผลิตแบบครบวงจร
  - 1.1.5 ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มและชุมชนในการสร้างความมั่นคงอาหารในระดับครัวเรือน และชุมชน

- 1.1.6 สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสำรองปัจจัยการผลิต ทั้งด้านพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และบริหารจัดการแหล่งประมงที่เหมาะสมในทุกสถานการณ์เพื่อความมั่นคง

กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต

- 1.2.1 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ระบบส่งน้ำในไร่นาให้เต็มศักยภาพทั้งประเทศ เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และการบริหารจัดการเก็บน้ำในฤดูแล้งฤดูฝนที่เหมาะสม

- 1.2.2 พัฒนาระบบการจัดการดินที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน เร่งรัดการฟื้นฟูและปรับปรุงดินที่เสื่อมโทรมตลอดจนปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบ

1.2.3 ส่งเสริมให้เกษตรกร ภาคเอกชน และประชาารัฐ หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ ดูแลบำรุงรักษาระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

กลยุทธ์ที่ 1.3 ป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

1.3.1 วิจัยและปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และเพิ่มความสามารถในการปรับตัวในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม

1.3.2 ศึกษาวิจัยผลกระทบด้านการเกษตรจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตร ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม เพื่อป้องกัน/ลดผลกระทบ/ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

1.3.3 ส่งเสริมการทำการเกษตรแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อบริหารความเสี่ยง

1.3.4 พัฒนาระบบเตือนภัยด้านการเกษตร เพื่อนำไปสู่การวางแผนการผลิต การเก็บเกี่ยว และการสำรองผลผลิตและกักเก็บ/ระบายทรัพยากรน้ำ อย่างเป็นระบบ

กลยุทธ์ที่ 1.4 สนับสนุนการลงทุนในภาคการเกษตรจากทุกภาคส่วน

1.4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนภาคเกษตรโดยรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

1.4.2 อำนวยความสะดวกและมาตรการจูงใจที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูป

กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง

1.5.1 สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยสร้างมาตรการจูงใจในการดึงคนรุ่นใหม่ที่พร้อมตอบสนองเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่เข้าสู่ภาคเกษตร

1.5.2 เสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสม การจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

1.5.3 สร้างเครือข่ายในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดภายในเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรด้วยตนเอง

1.5.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนาด้านการผลิตและการตลาดในรูปแบบขององค์กรเกษตรกร เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน

1.5.5 เชื่อมโยงภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกรในการให้ข้อมูลข่าวสารและความรู้ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้อย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา (5 กลยุทธ์ 20 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมระบบการบริการเพื่อสนับสนุนการผลิตและการสร้างรายได้ภายในชุมชน

กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเก็บสำรองและการถนอมอาหารของครัวเรือน

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เพื่อการกระจายอาหารให้ทั่วถึง

กลยุทธ์ที่ 2.5 สนับสนุนมาตรการป้องกันและรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

แนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน

2.1.1 การผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรมยั่งยืน การเกษตรผสมผสาน เพื่อให้มีอาหารเพียงพอกับการบริโภคในครัวเรือน และลดความเสี่ยงในการขาดแคลนอาหารเพื่อการเข้าถึงอาหารได้ตลอดเวลา

2.1.2 สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรรูปแบบของแปลงรวมในพื้นที่ว่างเปล่า (เช่น โฉนดชุมชน ส.ป.ก. 4-01 ส. หนังสืออนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเข้าทำประโยชน์) และที่สาธารณะประโยชน์ ป่าเสื่อมโทรม และป่าชุมชน

2.1.3 ส่งเสริมการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียน และสถาบันการศึกษา (เช่น โครงการอาหารกลางวัน) เพื่อสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำการเกษตร และสามารถนำผลผลิตมาประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมโภชนาการในโรงเรียน

กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมระบบการบริการ เพื่อสนับสนุนการผลิตและการสร้างรายได้ภายในชุมชน

2.2.1 สนับสนุนแหล่งเงินทุนโดยการจัดตั้งธนาคารชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยชุมชน

2.2.2 สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ในการผลิต และสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรรายย่อย

2.2.3 ส่งเสริมการมีงานทำและสร้างรายได้ให้กับชุมชนทั้งในและนอกภาคการเกษตร (เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โฮมสเตย์) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนรวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรในชนบท

2.2.4 สนับสนุนระบบการจัดการหนี้สินนอกระบบของเกษตรกร เพื่อป้องกันการสูญเสียพื้นที่ทำกิน

2.2.5 ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างเอกลักษณ์สินค้า การพัฒนาฝีมือแรงงาน การฝึกอบรมกลุ่มอาชีพและตลาดนัดแรงงาน

กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการอาหารของครัวเรือน

2.3.1 ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการผลิต และการจัดการศัตรูพืชรวมทั้งใช้ในการบริโภคให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้มีแหล่งอาหารที่หลากหลาย และพอเพียงต่อการบริโภค

2.3.2 สนับสนุนการฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมการเก็บสำรองอาหารของครัวเรือนในแต่ละท้องถิ่น

2.3.3 สนับสนุนเทคโนโลยีและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการถนอมอาหารตามหลักโภชนาการที่ดีแก่กลุ่มเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เพื่อการกระจายอาหารให้ทั่วถึง

2.4.1 สนับสนุนการจัดตั้งตลาดนัด ตลาดกลาง สหกรณ์ ร้านค้าภายในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งซื้อ-ขายสินค้าที่ประหยัดต้นทุนการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า

2.4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์เพื่อเชื่อมโยงกระจายผลผลิตได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

2.4.3 เร่งปรับปรุงและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการค้าและการตลาด

2.4.4 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุสินค้าเกษตร

กลยุทธ์ที่ 2.5 สนับสนุนมาตรการป้องกันและรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ

2.5.1 การจัดตั้งธนาคารข้าวชุมชน สำหรับเป็นแหล่งกักข้าวเพื่อการบริโภค รวมทั้งศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเมล็ดพันธุ์ดีจำหน่ายแก่เกษตรกรในท้องถิ่น และเชื่อมโยงเครือข่ายธนาคารสินค้าเกษตรชุมชน

2.5.2 สนับสนุนการพัฒนาาระบบการป้องกัน ระบบเตือนภัยและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และภัยจากโรคระบาด/แมลง ที่ส่งผลกระทบต่อพืช ปศุสัตว์ ประมง

2.5.3 สนับสนุนระบบการสำรองอาหารระดับประเทศ พร้อมกลไกการกระจายอาหารที่มีประสิทธิภาพ

2.5.4 การวางแผนป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร และอาหารสัตว์ ที่ต้องพึ่งการนำเข้า

2.5.5 สนับสนุนระบบการสำรองคลังเสบียงอาหารสัตว์ ประมง เพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม (4 กลยุทธ์ 15 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 3.1 สนับสนุนการผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการให้ความรู้ประชาชนและเกษตรกรในด้านอาหารศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3.3 ลดการสูญเสีย (Food loss and Food Waste) ของผลผลิตการเกษตร (อาหาร)

กลยุทธ์ที่ 3.4 สร้างเครือข่ายและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร

แนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 3.1 สนับสนุนการผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต

3.1.1 ส่งเสริมการผลิตในระบบฟาร์มให้ได้มาตรฐาน GAP

3.1.2 ส่งเสริมการผลิตในระบบโรงงานให้ได้มาตรฐาน GMP

3.1.3 ส่งเสริมการผลิตที่ได้มาตรฐานคุณภาพสินค้า (Q-Mark)

3.1.4 สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตอาหารที่ได้มาตรฐาน เช่น แรงจูงใจด้านการตลาดแรงจูงใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการบังคับใช้มาตรฐานด้านสินค้าเกษตร และอาหารตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการให้ความรู้ประชาชนและเกษตรกรในด้านอาหารศึกษา

3.2.1 ส่งเสริมและเสริมสร้างการตระหนักรู้ในด้านอาหารศึกษาที่ถูกต้องให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภคทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมในการบริโภคอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการ รวมทั้งการถนอมอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนและชุมชน

3.2.2 สนับสนุนกลไกการรวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ด้านอาหารศึกษา

กลยุทธ์ที่ 3.3 ลดการสูญเสีย (Food loss and Food Waste) ของผลผลิตการเกษตร (อาหาร)

3.3.1 สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อลดการสูญเสียในระหว่างการผลิตและการเก็บเกี่ยวการขนส่งระดับไร่นา และรักษาคุณภาพสินค้าและอาหารให้นานที่สุด

3.3.2 สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการแปรรูปเพื่อลดการสูญเสียรักษาคุณภาพ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร

3.3.3 ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากอาหาร รวมทั้งการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตั้งแต่ในระดับครัวเรือนและชุมชน

3.3.4 ส่งเสริม รมณรงค์ ประชาสัมพันธ์ และสนับสนุนการลดความสูญเสียอาหารจากการบริโภคที่เหลือทิ้ง

3.3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต

กลยุทธ์ที่ 3.4 สร้างเครือข่ายและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตร เพื่อความมั่นคงด้านอาหาร

3.4.1 สร้างและพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการเกษตร รวมทั้งข่าวสารสถานการณ์อุปสงค์-อุปทาน ด้านอาหาร และด้านความมั่นคงอาหารในระดับประเทศ (รวมถึงชุมชนและครัวเรือน) และระดับระหว่างประเทศ เพื่อประกอบการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหาร

3.4.2 พัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้า การติดตามและการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแผนงานและการตัดสินใจระดับนโยบายในการแก้ปัญหาความมั่นคงอาหาร

3.4.3 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนโครงการระบบข้อมูลข่าวสารในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ เช่น โครงการระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงอาหารของอาเซียน (ASEAN Food Security Information System)

3.4.4 เพิ่มและพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้หลากหลาย เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรไปสู่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็วและเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป

ยุทธศาสตร์ที่ 4 รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน (4 กลยุทธ์ 14 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 4.1 ส่งเสริมการคุ้มครองพื้นที่เกษตร

กลยุทธ์ที่ 4.2 สนับสนุนการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ 4.3 สนับสนุนการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับเกษตรกร

กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดสรรการผลิตพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงานอย่างเหมาะสม

แนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 4.1 ส่งเสริมการคุ้มครองพื้นที่เกษตร

4.1.1 สนับสนุนมาตรการจูงใจทางภาษีที่ดิน เพื่อผลักดันให้มีการใช้พื้นที่ที่ถูกปล่อยให้ว่างเปล่าเพื่อการผลิตทางการเกษตร

4.1.2 สนับสนุนการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว และใช้คุ้มครองพื้นที่ซึ่งภาครัฐได้ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิตแล้ว ให้เป็นพื้นที่สำหรับใช้เพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน

4.1.3 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

4.1.4 สนับสนุนระบบจัดสรรที่ดินและกรรมสิทธิ์ให้แก่เกษตรกร โดยการนำที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ของรัฐ มาจัดสรรให้แก่เกษตรกร และการกระจายการถือครองที่เป็นธรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการเข้าถึงสินเชื่อเพื่อการผลิต

กลยุทธ์ที่ 4.2 สนับสนุนการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง ปศุสัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

4.2.1 สนับสนุนมาตรการเพื่อยุติการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำ ลำธาร และความหลากหลายทางชีวภาพ

4.2.2 สนับสนุนและผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นฟู และปรับปรุงดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรประมง ปศุสัตว์ และพันธุ์พืช เพื่อใช้เป็นทรัพยากรในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน

4.2.3 สนับสนุนการทำเกษตรยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร เป็นต้น

4.2.4 ส่งเสริมคุ้มครองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ท้องถิ่น/ดั้งเดิม เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพันธุ์พืช ปศุสัตว์ รวมทั้งการคุ้มครองและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง

กลยุทธ์ที่ 4.3 สนับสนุนการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับเกษตรกร

4.3.1 ปรับปรุงและพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันรายได้ ระบบสวัสดิการระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety Net) ให้แก่เกษตรกร และกลไกสร้างความเป็นธรรมในเกษตรกรรมแบบพันธสัญญา ส่งเสริมระบบธนาคารสินค้าเกษตรและกองทุนเพื่อเกษตรกร

4.3.2 สนับสนุนการจัดทำประกันภัยผลผลิตทางการเกษตรจากภัยธรรมชาติ และการระบาดของโรคแมลง ศัตรูพืช ประมง ปศุสัตว์ ให้ครอบคลุมเกษตรกรและสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ

4.3.3 พัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินธุรกิจอย่างครบวงจร (เช่น การจัดตั้งร้านค้าอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณภาพและราคาถูกรวมถึงร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิต การเกษตรในชุมชน) เพื่อให้ระบบสหกรณ์เป็นกลไกในการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย

กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดสรรการผลิตพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงานอย่างเหมาะสม

4.4.1 สนับสนุนการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมพลังงานทางเลือกในส่วนของพืชพลังงานเพื่อลดปัญหาการแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร

4.4.2 กำหนดเขตเหมาะสม (Zoning) และส่งเสริมการปลูกพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงาน โดยพิจารณาข้อมูลด้าน Demand และ Supply

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร (1 กลยุทธ์ 2 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 5.1 วิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามมาตรฐานและมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น

แนวทางการดำเนินงาน

กลยุทธ์ที่ 5.1 วิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัย และมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น

5.1.1 วิจัยและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้นให้มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐานและคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอาหารที่คนไทยบริโภคเป็นประจำเพื่อความมั่นคงอาหารภายในประเทศ: (ข้าว ปลายน้ำจืด ไก่บ้าน ไข่ไก่ ผักพื้นเมือง)

5.1.2 ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐาน ถูกสุขลักษณะและมีคุณค่าทางโภชนาการ

ส่วนที่ 4
การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติตาม
กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(พ.ศ. 2560 – 2564)

ส่วนที่ 4 การขับเคลื่อนแผนไปสู่การปฏิบัติตามกรอบยุทธศาสตร์ ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2560 - 2564)

4.1 กลไกการขับเคลื่อน

4.1.1 ระดับนโยบาย

เพื่อให้การดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560-2564) เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสัมฤทธิ์ โดยอาศัยคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ 2/2552 และที่ 1/2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหารเพิ่มเติม โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นรองประธานอนุกรรมการ รองอธิบดีกรมต่างๆ และรองเลขาธิการ รวมทั้งผู้อำนวยการและผู้แทนจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นอนุกรรมการ จำนวน 18 ท่าน โดยมีอำนาจหน้าที่ในการร่างกรอบยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหาร ของประเทศให้สอดคล้องกับ AIFS Framework รวมทั้งพิจารณาจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่สามารถรองรับ สนับสนุนกรอบยุทธศาสตร์ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อติดตาม เร่งรัด การดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนงาน และอำนวยความสะดวกในการแต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

4.1.2 ระดับปฏิบัติการ

อาศัยอำนาจคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ 2/2552 และ ที่ 1/2557 แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยมีผู้อำนวยการกองเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ โดยดำเนินการติดตาม เร่งรัด การดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ รวมทั้งเสนอแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการฯ

4.2 การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ

หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ และแนวทางในการพัฒนาเพื่อกำหนดแผนงาน/โครงการที่สนับสนุนเป้าหมายเพื่อนำแผนงาน/โครงการไปจัดทำค่าของงบประมาณประจำปี เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานในทุกระดับพื้นที่ การดำเนินงานและเป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560-2564) โดยแผนงาน/โครงการ ดังกล่าวจะสามารถดำเนินการตามหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานซึ่งเป็นภารกิจพื้นฐาน (Function) ของหน่วยงาน รวมทั้งเป็นแผนงาน/โครงการ

ตามภารกิจหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายตามยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาล ที่ต้องร่วมกันผลักดัน และบูรณาการทุกส่วนงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงาน ให้มีผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ แต่ละหน่วยงานได้มีการกำหนดแผนงาน/โครงการ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในแต่ละยุทธศาสตร์ตาม กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560 - 2564) ดังนี้

กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ.2560-2564

(5 ยุทธศาสตร์ / 19 กลยุทธ์ / 71 แนวทาง)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ผลิตอาหารอย่างเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศอย่างยั่งยืน
(5 กลยุทธ์ 20 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน (6 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต (3 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 1.3 ป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
(4 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 1.4 สนับสนุนการลงทุน ภาคการเกษตรจากทุกภาคส่วน (2 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง (5 แนวทาง)

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
กลยุทธ์ที่ 1.1 เพิ่มศักยภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 4)	
1.1.1 ดำเนินการตามยุทธศาสตร์รายสินค้าเกษตร (หมวดอาหาร) เช่น พืช ปศุสัตว์ ประมง และอื่นๆ	กข./สป.กษ/กสก./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.1.2 สนับสนุนให้เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด	กข./วก./พต./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.1.3 สนับสนุนให้มีการวิจัยเพื่อหานวัตกรรมและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร เน้นการเพิ่มผลผลิตสินค้าเกษตรภายในประเทศโดยเฉพาะสินค้าเกษตร ซึ่งพึ่งพาการนำเข้ามากและรักษามาตรฐาน ให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากร	กข./วก./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.1.4 สนับสนุนการจัด Zoning by Agri-Map และการผลิตแบบแปลงใหญ่ เพื่อการผลิตแบบครบวงจร	กป./ปศ./กข./กวก./พต./ส.ป.ก/ กสก./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.1.5 ส่งเสริมบทบาทของกลุ่มและชุมชนในการสร้างความมั่นคงอาหารในระดับครัวเรือนและชุมชน	กข./ส.ป.ก/กสก./ปศ./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.1.6 สนับสนุนให้เกษตรกรมีการสำรองปัจจัยการผลิต ทั้งด้าน พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และบริหารจัดการแหล่งประมงที่เหมาะสม ในทุกสถานการณ์เพื่อความมั่นคง	กป./กข./พต./กสก./ปศ./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิต <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 5)</i>	
1.2.1 พัฒนาแหล่งน้ำและระบบชลประทานขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ระบบส่งน้ำในไร่นาให้เต็มศักยภาพทั่วประเทศ เพิ่มแหล่งกักเก็บน้ำ และการบริหารจัดการเก็บน้ำในฤดูแล้งฤดูฝนที่เหมาะสม	พต./ส.ป.ก/ขป./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.2.2 พัฒนาระบบการจัดการดินที่เหมาะสมตามสภาพพื้นที่ และจัดการความอุดมสมบูรณ์ของดิน เร่งรัดการฟื้นฟูและปรับปรุงดินที่เสื่อมโทรมตลอดจนปรับปรุงการจัดการที่ดินทั้งระบบ	พต./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.2.3 ส่งเสริมให้เกษตรกร ภาคเอกชน และประชารัฐ หน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งน้ำ การบริหารจัดการน้ำ ดูแลบำรุงรักษา ระบบชลประทานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด	พต./ขป./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1.3 ป้องกันและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 6)</i>	
1.3.1 วิจัยและปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิต เพิ่มคุณภาพ และเพิ่มความสามารถในการปรับตัวในสภาพสิ่งแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม	กข./วก./ปศ./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.3.2 ศึกษาวิจัยผลกระทบด้านการเกษตรจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งการจัดการองค์ความรู้ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศด้านการเกษตร ตลอดจนพัฒนาเทคโนโลยีเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม เพื่อป้องกัน/ลดผลกระทบ/ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	ปศ./กข./วก./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.3.3 ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว เพื่อบริหารความเสี่ยง	กข./ส.ป.ก/กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.3.4 พัฒนาระบบเตือนภัยด้านการเกษตร เพื่อนำไปสู่การวางแผนการผลิต การเก็บเกี่ยว และการสำรองผลผลิตและกักเก็บ/ระบายทรัพยากรน้ำ อย่างเป็นระบบ	กข./ส.ป.กข./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1.4 สนับสนุนการลงทุนในภาคการเกษตรจากทุกภาคส่วน <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 5)</i>	

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
1.4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการลงทุนภาคเกษตรโดยรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม	ปศ./กข./ส.ป.ก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.4.2 อำนวยความสะดวกและมาตรการจูงใจที่เอื้อต่อการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูป	ปศ./กข./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 1.5 พัฒนาเกษตรกรให้เข้มแข็ง (สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 2: กลยุทธ์ที่ 2)	
1.5.1 สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยสร้างมาตรการจูงใจในการดึงคนรุ่นใหม่ ที่พร้อมตอบสนองเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ เข้าสู่ภาคเกษตร	ปศ./กข./ส.ป.ก/กสก./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.5.2 เสริมสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสม การจัดการฟาร์มที่มีประสิทธิภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง	กป./สป.กข/ส.ป.ก/กสก./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.5.3 สร้างเครือข่ายในการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาดภายในเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกรด้วยตนเอง	กป./กข./พต./ส.ป.ก/กสก./ กสส./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.5.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนา ด้านการผลิตและการตลาดในรูปแบบขององค์กรเกษตรกร เช่น สหกรณ์ กลุ่มเกษตรกร และวิสาหกิจชุมชน	กป./กข./ส.ป.ก/กสก./กสส./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1.5.5 เชื่อมโยงภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคเกษตรกรในการให้ข้อมูล ข่าวสารและความรู้เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตร ได้อย่างเหมาะสม	กข./ส.ป.ก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชากรทุกระดับเข้าถึงอาหารอย่างเพียงพอได้ตลอดเวลา
(5 กลยุทธ์ 20 แนวทาง)

- กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน (3 แนวทาง)
- กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมระบบการบริการเพื่อสนับสนุนการผลิตและการสร้างรายได้ภายในชุมชน (5 แนวทาง)
- กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเก็บสำรองและการถนอมอาหารของครัวเรือน (3 แนวทาง)
- กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เพื่อการกระจายอาหารให้ทั่วถึง (4 แนวทาง)
- กลยุทธ์ที่ 2.5 สนับสนุนมาตรการป้องกันและรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ (5 แนวทาง)

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
กลยุทธ์ที่ 2.1 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตในชุมชน (สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 1: กลยุทธ์ที่ 1)	
2.1.1 การผลิตตามแนวเกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรกรรมยั่งยืน การเกษตรผสมผสาน เพื่อให้มีอาหารเพียงพอกับการบริโภคในครัวเรือน และลดความเสี่ยงในการขาดแคลนอาหาร เพื่อการเข้าถึงอาหารได้ตลอดเวลา	กป./สป.กษ/ส.ป.ก/กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.1.2 สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการทำการเกษตรรูปแบบของแปลงรวมในพื้นที่ว่างเปล่า (เช่น โฉนดชุมชน ส.ป.ก. 4-01 ส.หนังสืออนุญาตให้สถาบันเกษตรกรเช่าทำประโยชน์) และที่สาธารณะประโยชน์ ป่าเสื่อมโทรม และป่าชุมชน	ส.ป.ก/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.1.3 ส่งเสริมการทำเกษตรและเลี้ยงสัตว์ในโรงเรียน และสถาบันการศึกษา (เช่น โครงการอาหารกลางวัน) เพื่อสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการทำการเกษตร และสามารถนำผลผลิตมาประกอบอาหารเพื่อส่งเสริมโภชนาการในโรงเรียน	ปศ./กข./ส.ป.ก/กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 2.2 ส่งเสริมระบบการบริการ เพื่อสนับสนุนการผลิตและการสร้างรายได้ภายในชุมชน (สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 1: กลยุทธ์ที่ 1)	
2.2.1 สนับสนุนแหล่งเงินทุนโดยการจัดตั้งธนาคารชุมชน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพโดยชุมชน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
2.2.2 สนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำเพื่อใช้ในการผลิต และสร้างโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้แก่เกษตรกรรายย่อย	ส.ป.กช./ส.ป.ก/ปศ./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.2.3 ส่งเสริมการมีงานทำและสร้างรายได้ให้กับชุมชนทั้งในและนอกภาคการเกษตร (เช่น การท่องเที่ยวเชิงเกษตร โฮมสเตย์) เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชนรวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรในชนบท	กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.2.4 สนับสนุนระบบการจัดการหนี้สินนอกระบบของเกษตรกร เพื่อป้องกันการสูญเสียพื้นที่ทำกิน	ส.ป.กช./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.2.5 ส่งเสริมการสร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างเอกลักษณ์สินค้า การพัฒนาฝีมือแรงงาน การฝึกอบรมกลุ่มอาชีพและตลาดนัดแรงงาน	กป./ส.ป.ก/กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 2.3 ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการอาหารของครัวเรือน (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 1: กลยุทธ์ที่ 1 / องค์กรประกอบที่ 5: กลยุทธ์ที่ 7)	
2.3.1 ส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตและการจัดการศัตรูพืชรวมทั้งใช้ในการบริโภคให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้มีแหล่งอาหารที่หลากหลาย และพอเพียงต่อการบริโภค	กช./กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.3.2 สนับสนุนการฟื้นฟูวิถีชีวิตวัฒนธรรมการเก็บสำรองอาหารของครัวเรือนในแต่ละท้องถิ่น	กช./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.3.3 สนับสนุนเทคโนโลยีและถ่ายทอดองค์ความรู้ในการถนอมอาหารตามหลักโภชนาการที่ดี ให้แก่กลุ่มเกษตรกร	กช./กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 2.4 ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกด้านโลจิสติกส์เพื่อการกระจายอาหารให้ทั่วถึง (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 2: กลยุทธ์ที่ 2 / องค์กรประกอบที่ 3: กลยุทธ์ที่ 3)	
2.4.1 สนับสนุนการจัดตั้งตลาดนัด ตลาดกลาง สหกรณ์ ร้านค้าภายในชุมชน เพื่อเป็นแหล่งซื้อ-ขายสินค้า ที่ประหยัดต้นทุนการขนส่ง การเก็บรักษาสินค้า	กสก./กสส./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.4.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบโลจิสติกส์ เพื่อเชื่อมโยงกระจายผลผลิตได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.4.3 เร่งปรับปรุงและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการค้าและการตลาด	กป./ปศ./ส.ป.ก/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
2.4.4 สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีในการบรรจุภัณฑ์เพื่อยืดอายุสินค้าเกษตร	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 2.5 สนับสนุนมาตรการป้องกันและรองรับภัยพิบัติทางธรรมชาติ (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 1: กลยุทธ์ที่ 1 / องค์กรประกอบที่ 2: กลยุทธ์ที่ 2)	
2.5.1 การจัดตั้งธนาคารข้าวชุมชน สำหรับเป็นแหล่งกักเก็บข้าวเพื่อการบริโภครวมทั้งศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชน เพื่อเป็นแหล่งเมล็ดพันธุ์ดีจำหน่ายแก่เกษตรกรในท้องถิ่น และเชื่อมโยงเครือข่ายธนาคารสินค้าเกษตรชุมชน	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.5.2 สนับสนุนการพัฒนาระบบการป้องกัน ระบบเตือนภัยและบรรเทาผลกระทบจากภัยธรรมชาติ และภัยจากโรคระบาด/แมลงที่ส่งผลกระทบต่อพืช ปศุสัตว์ ประมง	ปศ./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.5.3 สนับสนุนระบบการสำรองอาหารระดับประเทศ พร้อมกลไกการกระจายอาหารที่มีประสิทธิภาพ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.5.4 การวางแผนป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหาร และอาหารสัตว์ ที่ต้องพึ่งการนำเข้า	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2.5.5 สนับสนุนระบบการสำรองคลังเสบียงอาหารสัตว์ ประมง เพื่อป้องกันการขาดแคลนวัตถุดิบ	ปศ./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการผลิตอาหารคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม (4 กลยุทธ์ 15 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 3.1 สนับสนุนการผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต (4 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการให้ความรู้ประชาชนและเกษตรกรในด้านอาหารศึกษา (2 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 3.3 ลดการสูญเสีย (Food Loss and Food Waste) ของผลผลิตการเกษตร (อาหาร) (5 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 3.4 สร้างเครือข่ายและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร (4 แนวทาง)

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
กลยุทธ์ที่ 3.1 สนับสนุนการผลิตที่ได้มาตรฐานความปลอดภัยด้านอาหารตลอดห่วงโซ่การผลิต <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 4)</i>	
3.1.1 ส่งเสริมการผลิตในระบบฟาร์มให้ได้มาตรฐาน GAP	กป./ปศ./กข./วก./ส.ป.ก/กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.1.2 ส่งเสริมการผลิตในระบบโรงงานให้ได้มาตรฐาน GMP	ปศ./กข./วก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.1.3 ส่งเสริมการผลิตให้ได้มาตรฐานคุณภาพสินค้า (Q-Mark)	ปศ./กข./วก./กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.1.4 สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตอาหารที่ได้มาตรฐาน เช่น แรงจูงใจด้านการตลาด แรงจูงใจด้านความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการบังคับใช้มาตรฐานด้านสินค้าเกษตรและอาหารตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	กข./มกทช./ปศ./กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการให้ความรู้ประชาชนและเกษตรกรในด้านอาหารศึกษา <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 5: กลยุทธ์ที่ 8)</i>	
3.2.1 ส่งเสริมและเสริมสร้างการตระหนักรู้ในด้านอาหารศึกษาที่ถูกต้องให้กับผู้ผลิตและผู้บริโภคทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมในการบริโภคอาหารอย่างถูกหลักโภชนาการ รวมทั้งการถนอมอาหารเพื่อบริโภคในครัวเรือนและชุมชน	กข./มกทช./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
3.2.2 สนับสนุนกลไกการรวมกลุ่มของเกษตรกรในชุมชน เพื่อการเรียนรู้ด้านอาหารศึกษา	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 3.3 ลดการสูญเสีย (Food Loss and Food Waste) ของผลผลิตการเกษตร (อาหาร) (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 6)	
3.3.1 สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อลดการสูญเสีย ในระหว่างการผลิตและการเก็บเกี่ยว การขนส่งระดับไร่นา และรักษาคุณภาพสินค้าและอาหารให้ได้นานที่สุด	กป./กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.3.2 สนับสนุนการวิจัยพัฒนาและส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ ในการแปรรูปเพื่อลดการสูญเสีย รักษาคุณภาพ เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและอาหาร	กข./วก./สป.กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.3.3 ส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากอาหาร รวมทั้งการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตั้งแต่ในระดับครัวเรือนและชุมชน	กข./วก./กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.3.4 ส่งเสริม รมรณรงค์ ประชาสัมพันธ์และสนับสนุนการลดความสูญเสียอาหาร จากการบริโภคที่เหลือทิ้ง	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.3.5 ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 3.4 สร้างเครือข่ายและพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรเพื่อความมั่นคงด้านอาหาร (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 3: กลยุทธ์ที่ 3 / องค์กรประกอบที่ 5: กลยุทธ์ที่ 9)	
3.4.1 สร้างและพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการเกษตร รวมทั้งข่าวสารสถานการณ์อุปสงค์-อุปทานด้านอาหาร และด้านความมั่นคงอาหารในระดับประเทศ (รวมถึงชุมชนและครัวเรือน) และระดับระหว่างประเทศเพื่อประกอบการกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรและอาหาร	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.4.2 พัฒนาระบบการเตือนภัยล่วงหน้า การติดตามและการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนาแผนงานและการตัดสินใจระดับนโยบายในการแก้ปัญหาความมั่นคงด้านอาหาร	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
3.4.3 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนโครงการระบบข้อมูลข่าวสาร ในกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศต่างๆ เช่น โครงการระบบ ข้อมูลสารสนเทศเพื่อความมั่นคงอาหารของอาเซียน (ASEAN Food Security Information System)	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
3.4.4 เพิ่มและพัฒนาช่องทางการสื่อสารให้หลากหลาย เพื่อถ่ายทอด เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรไปสู่เกษตรกรได้อย่างรวดเร็ว และเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป	กข./สป.กษ/กสก./ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 4 รักษาเสถียรภาพการผลิตอาหารอย่างยั่งยืน (4 กลยุทธ์ 14 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 4.1 ส่งเสริมการคุ้มครองพื้นที่เกษตร (4 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 4.2 สนับสนุนการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (5 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 4.3 สนับสนุนการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับเกษตรกร (3 แนวทาง)

กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดสรรการผลิตพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงานอย่างเหมาะสม (2 แนวทาง)

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
กลยุทธ์ที่ 4.1 ส่งเสริมการคุ้มครองพื้นที่เกษตร (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 5: กลยุทธ์ที่ 9)	
4.1.1 สนับสนุนมาตรการจูงใจทางภาษีที่ดิน เพื่อผลักดันให้มีการใช้พื้นที่ที่ถูกปล่อยทิ้งว่างเปล่าเพื่อการผลิตทางการเกษตร	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.1.2 สนับสนุนการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กฎหมายคุ้มครองพื้นที่เกษตรมีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว และใช้คุ้มครองพื้นที่ซึ่งภาครัฐได้ลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการผลิตแล้ว ให้เป็นพื้นที่สำหรับใช้เพื่อการผลิตอย่างยั่งยืน	กข./ส.ป.กช./ส.ป.ก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.1.3 จัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เพื่อการเกษตร เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการทางภาษีในการควบคุมการใช้ประโยชน์จากที่ดิน	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.1.4 สนับสนุนระบบจัดสรรที่ดินและกรรมสิทธิ์ให้แก่เกษตรกร โดยการนำที่ดินที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ของรัฐมาจัดสรรให้แก่เกษตรกร และการกระจายการถือครองที่เป็นธรรม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลงทุนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต และสามารถใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันในการเข้าถึงสินเชื่อเพื่อการผลิต	กข./ส.ป.ก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 4.2 สนับสนุนการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ ประมง ปศุสัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 6)	
4.2.1 สนับสนุนมาตรการเพื่อยุติการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำ ลำธาร และความหลากหลายทางชีวภาพ	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.2.2 สนับสนุนและผลักดันให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ พื้นฟู และปรับปรุงดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้ และทรัพยากรประมง ปศุสัตว์ และพันธุ์พืช เพื่อใช้เป็นทรัพยากรในการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน	กป./กข./ส.ป.ก/ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
4.2.3 สนับสนุนการทำการเกษตรยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ เช่น เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ เกษตรผสมผสาน และวนเกษตร เป็นต้น	กป./ปศ./กข./สป.กษ/ส.ป.ก/กสก./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.2.4 ส่งเสริมคุ้มครองพันธุ์พืช/พันธุ์สัตว์ท้องถิ่น/ดั้งเดิม เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	ปศ./กข./ว.ก./ส.ป.ก/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.2.5 ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองพันธุ์พืชปศุสัตว์ รวมทั้งการคุ้มครองและอนุรักษ์พันธุ์สัตว์พื้นเมือง	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 4.3 สนับสนุนการสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้กับเกษตรกร (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 4)	
4.3.1 ปรับปรุงและพัฒนาระบบการประกันรายได้ ระบบสวัสดิการ ระบบตาข่ายความปลอดภัยทางสังคม (Social Safety net) ให้แก่เกษตรกร และกลไกสร้างความเป็นธรรมในเกษตรกรรมแบบพันธสัญญา ส่งเสริมระบบธนาคารสินค้าเกษตรและกองทุนเพื่อเกษตรกร	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.3.2 สนับสนุนการจัดทำประกันภัยผลผลิตทางการเกษตรจากภัยธรรมชาติ และการระบาดของโรคแมลง คีตรูพืช ประมง ปศุสัตว์ให้ครอบคลุมเกษตรกรและสินค้าเกษตรที่สำคัญของประเทศ	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.3.3 พัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินธุรกิจอย่างครบวงจร (เช่น การจัดตั้งร้านค้าอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณภาพ และราคาถูกรวมถึงร้านค้าจำหน่ายปัจจัยการผลิตการเกษตรในชุมชน) เพื่อให้ระบบสหกรณ์เป็นกลไกในการรวมกลุ่มของเกษตรกรรายย่อย	กข./กสส./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กลยุทธ์ที่ 4.4 จัดสรรการผลิตพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงานอย่างเหมาะสม (สอดคล้องกับ AIFS องค์กรประกอบที่ 4: กลยุทธ์ที่ 6)	
4.4.1 สนับสนุนการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมพลังงานทางเลือกในส่วนของพืชพลังงานเพื่อลดปัญหาการแย่งพื้นที่ปลูกพืชอาหาร	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4.4.2 กำหนดเขตเหมาะสม (Zoning) และส่งเสริมการปลูกพืชอาหาร พืชอาหารสัตว์ และพืชพลังงาน โดยพิจารณาข้อมูลด้าน Demand และ Supply	กข./หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 5 สนับสนุนการพัฒนาความมั่นคงด้านโภชนาการอาหาร (1 กลยุทธ์ 2 แนวทาง)
กลยุทธ์ที่ 5.1 วิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพและมีความปลอดภัยตามมาตรฐานและมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น (2 แนวทาง)

แนวทางการดำเนินงาน	การดำเนินงานปี 2560-2564
<p>กลยุทธ์ที่ 5.1 วิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารให้มีคุณภาพมาตรฐาน มีความปลอดภัยและมีคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น <i>(สอดคล้องกับ AIFS องค์ประกอบที่ 5: กลยุทธ์ที่ 8)</i></p>	
<p>5.1.1 วิจัยและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรขั้นต้นให้มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐานและคุณค่าทางโภชนาการเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มอาหารที่คนไทยบริโภคเป็นประจำเพื่อความมั่นคงอาหารภายในประเทศ: (ข้าว ปลายน้ำจืด ไก่บ้าน ไข่ไก่ ผักพื้นเมือง)</p>	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
<p>5.1.2 ส่งเสริมการถ่ายทอดองค์ความรู้ในการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและความปลอดภัยตามมาตรฐาน ถูกสุขลักษณะและมีคุณค่าทางโภชนาการ</p>	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.3 การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงาน

การติดตามและการประเมินผลการปฏิบัติงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2560 - 2564) มีการประเมินผล ดังนี้

4.3.1 การติดตามการปฏิบัติงาน โดยการรวบรวมและติดตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมประจำปีภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการติดตามผลการดำเนินงานรายปี เพื่อรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารต่อไป

4.3.2 การติดตามและประเมินผลการพัฒนาการเกษตรในระยะครึ่งแผนของกรอบยุทธศาสตร์ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้ต่อไป

ภาคผนวก

ผลการดำเนินงานตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ.2556-2559)

คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหารได้ดำเนินการประชุมทุกปีเพื่อประมวล รวบรวมผลการดำเนินงานที่ผ่านซึ่งที่ประชุมได้ให้หน่วยงานทบทวน สรุป แผนและผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ ปี 2556-2559 โดยสรุปดังนี้

หน่วย (ล้านบาท)

ปี	งบประมาณที่ได้รับการจัดสรร	งบประมาณที่ใช้ดำเนินการจริง
2556	24,379.790	20,386.791
2557	5,880.611	5,368.515
2558	24,639.840	23,013.040
2559	56,270.973	51,592.740
รวม	111,171.214	100,361.086

ที่มา : จากการรวบรวมของฝ่ายเลขานุการ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร

แผนงาน/โครงการ ตามกรอบยุทธศาสตร์ความมั่นคงด้านอาหาร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พ.ศ. 2556 - 2559)

หน่วยงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วย: ล้านบาท

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ(ล้านบาท)										ความสอดคล้อง	
		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปีงบประมาณ (16-9) (1-8)	ปีงบประมาณ (ข้อใด) (ข้อใด)	งบปี	
		เป้าหมาย (งบ-ข้อ)	งบประมาณ (งบ-ข้อ)	เป้าหมาย (งบ-ข้อ)	งบประมาณ (งบ-ข้อ)	เป้าหมาย (งบ-ข้อ)	งบประมาณ (งบ-ข้อ)	เป้าหมาย (งบ-ข้อ)	งบประมาณ (งบ-ข้อ)				
รวม 4 ยุทธศาสตร์		111,171,214 (ล้านบาท)	24,379,790 (งบ-ข้อ)	5,880,611 (งบ-ข้อ)	24,639,840 (งบ-ข้อ)	18,434,197 (งบ-ข้อ)	56,270,973 (งบ-ข้อ)						
ยุทธศาสตร์ที่ 1 สืบเสาะหาแหล่งอาหารที่ปลอดภัยในประเทศอย่างยั่งยืน		88,447,790	20,381,437	1,864,842	18,434,197		47,767,315						
กลยุทธ์ที่ 1 เพื่อรักษาคุณภาพผลิต													
1.) พัฒนาระบบมาตรฐานการผลิตสัตว์ชนิดที่ (เฉพาะอาหาร) เช่น ข้าว ปลูกพืชไร่ประมง และอื่นๆ	โครงการรณรงค์ย้อนหน้าผู้ค้า	2,450	4,000 ไร่	2,450									
	พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (บนสายรหัส)	5,400	13,500 ไร่	5,400									
	พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)	1,341	3,000 ไร่	1,341									
	พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ปศุสัตว์)	1,238	1,200 ไร่	1,238									
	พัฒนาประสิทธิภาพการผลิตพืชชนิดพิเศษ (ไม้พุ่มผลไม้)	1,730	1,300 ไร่	1,730									
	โครงการพัฒนาเป็นศูนย์กลางการผลิตพันธุ์พืชของรัฐบาลเกษตร	43,402		2,400 ไร่	9,736	4,000 ไร่	18,600	3,800 ไร่	15,066				
	พัฒนาประสิทธิภาพและการปรับเปลี่ยนระบบการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	5,650						6,000 ไร่	5,650				
	ศูนย์วิจัยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	17,640						882 ไร่	17,640				
	โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร	14,984				18,240 ไร่	14,984						
	ปรับโครงสร้างสินค้าประมงเพื่อส่งออก	254,484	4 ชนิด	75,920	49,462	3 ชนิด	51,242	5 ชนิด	77,860				
	กิจกรรมปรับโครงสร้างสินค้าผู้ผลิตเพื่อการส่งออก (สุกร/ไก่เนื้อ)	62,829	113 คอมพิวเตอร์ 300 ไร่	62,829									

กลยุทธ์/แผนทางธุรกิจ/ดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)										ความคืบหน้า (%)	
		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		งบรวม	งบรวม	งบรวม	งบรวม
		เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	เป้าหมาย	งบประมาณ	(1+2+3+4)	(1+2+3+4)	(1+2+3+4)	(1+2+3+4)
(1.2) สนับสนุนให้เกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด	โครงการสนับสนุนชุมชนแบบแปลงต้นแบบการผลิตข้าว	119,869 (ล้านบาท)	23,383	85 หมู่บ้าน	17,266	9 แปลง	44,460	2,280 ไร่	34,460	8 (7)	4		
	การผลิตพันธุ์พืชและปศุสัตว์การผลิต	410,136	107,898	7 หมู่บ้าน	129,087	7 หมู่บ้าน	88,172	7 หมู่บ้าน	84,979				
	โครงการพัฒนาชุมชนเกษตรอินทรีย์ที่เชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่า	139,382											
	แผนงานที่เป็นนิยามและพัฒนาข้าว ศึกษาค้นคว้าเทคโนโลยีการผลิตข้าวคุณภาพดี การตลาดและการแปรรูปของสถาบันเกษตรกรในพื้นที่จังหวัด ศึกษาค้นคว้าเทคโนโลยี	55,565	6,314	17 แห่ง	27,666	37 แห่ง	21,586						
(1.3) สนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการร่วมต้นแบบผลิตอาหารเกษตร	โครงการวิจัยสถาบัน เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ปลูกข้าวที่สำคัญของประเทศไทย	3,540	3,540	1 องค์กร ไร่	ไม่ได้								
	งานวิจัยและพัฒนาระบบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวสุกและพืชเลี้ยงดิน	393,655	76,123	16 หมู่บ้าน	136,092	14 หมู่บ้าน	137,575	35 หมู่บ้าน	43,865				
	ดำเนินการตามยุทธศาสตร์วิจัยพันธุ์ข้าว โครงการบริหารจัดการเกษตรกรรมยั่งยืนสำหรับพื้นที่เกษตรที่เสี่ยงภัย	63,667											
(1.4) สนับสนุนการฝึกทำ Zoning เพื่อการผลิตแบบครบวงจร	โครงการวิจัยการเพิ่มผลผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ให้สอดคล้องกับพื้นที่ปลูกข้าวของจังหวัด	2,120	2,120	1 องค์กร ไร่	ไม่ได้								
	โครงการกำหนดเกณฑ์การใช้ดิน	172,663	172,663	5 หมู่บ้าน									
	ส่งเสริมบทบาทของคณะชุมชนในการสร้างความรู้แก่เกษตรกรในระดับครัวเรือนและชุมชน	17,000	5,000	3 องค์กร	4,000	4 องค์กร	4,000	4 องค์กร	4,000				
(2) สนับสนุนให้เกษตรกรมีรายได้จากการผลิต	กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาโครงการสร้างต้นแบบการผลิต	81,060,433	18,289,233	186,003 ไร่	250,690 ไร่	0.000	24,321 ไร่	16,660,970	309,475 ไร่	46,110,230	4	7	
	โครงการยกระดับพื้นที่ชลประทาน												

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ(ล้านบาท)						ความคืบหน้า			
		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559			
		เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)		
		312.100	189,050 ไร่	312.100						-	2
2.2 พัฒนาระบบการจัดการพื้นที่เกษตรตามสภาพพื้นที่ และการจัดการคุณภาพดินของดินร่วนซุยที่ใหม่และปรับปรุงดินที่เสื่อมโทรม ปรับปรุงการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ และระบบนิเวศทางธรรมชาติให้มีความ	การปรับปรุงคุณภาพดิน										
2.4 ส่งเสริมให้เกษตรกร ภาครัฐและหน่วยงานต่างๆ มีส่วนร่วม ในการพัฒนาต้นน้ำ การบริหารจัดการน้ำ คุณภาพน้ำและระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้ดียิ่งมีประสิทธิภาพสูงสุด	โครงการเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City) 100,000 ไร่ พัฒนาคุณภาพดิน ในจังหวัดที่ได้รับการพัฒนาเป็นเมืองเกษตรสีเขียว (Green Agriculture City) จำนวนการ อนุมัติตลาดไม้ ไม้ดี และนวัตกรรม จึง ได้เตรียมแปลง จัดหาพื้นที่จัดการเกษตร (โกลโกล) ปรับปรุงวัสดุค้ำดินปุ๋ยพืชสด น้ำหมักชีวภาพ และ วัสดุผสมใช้ทดแทนปุ๋ย จำนวน 6 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ศรีสะเกษ ชัยภูมิ ราชบุรี พัทลุง และหนองคาย มีผลการดำเนินงาน 100,000 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ของเป้าหมาย (100,000 ไร่)	359,250	6 จังหวัด	203.1300	6 จังหวัด	77,9700	100,000 ไร่	78.15	2		
กลยุทธ์ที่ 3 ป้องกันและลดผลกระทบจากเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ											
3.1) วิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืชทนแล้งลด เพิ่มคุณภาพดินซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน รวมทั้งพัฒนาเทคโนโลยีกับเกษตรกรรายย่อย และการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ	โครงการป้องกันภัยแล้งด้วยระบบชลประทาน	26,353	20 หมู่บ้าน	3,509	40 ศูนย์	13,600	37 จังหวัด	4,622	40 แห่ง 960 ไร่	4,622	8 (5) 4
	โครงการจัดการจัดการโรซาร์โดยวิสาหกิจชุมชน	2,405	1 เขต ไม้ไผ่	2,405							
	โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการป้องกันกำจัดแมลงและศัตรูพืชที่สำคัญ	1,409	1 เขต ไม้ไผ่	1,409							
	โครงการจัดการพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการข้าวแบบผสมผสานในนาชลประทานภาคใต้	0,720	1 เขต ไม้ไผ่	0,720							
	งานวิจัยและพัฒนา (ด้านพืชเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ)	21,626	1 เขต ไม้ไผ่	0,000	1 โครงการ	6,769	1 ชุดโครงการ	6,598	2 ชุดโครงการ	8,259	
	กิจกรรม วิจัยและพัฒนาการปลูกข้าว	143,958	81 โครงการ	44,171	68 โครงการ	39,241	57 โครงการ	32,740	35 โครงการ	27,800	9.1
	กิจกรรม พัฒนาปรับปรุงพันธุ์ข้าว	2,996,642	2.16 พันธุ์	688,267	2 พันธุ์	654,295	2 พันธุ์	709,920	1,996 พันธุ์	944,160	9.1
	โครงการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรบัณฑิตผู้ผลิตข้าว	13,437	4,060 ราย	8,394	50 พันธุ์	5,043				24,713	

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ(ล้านบาท)								ความคุ้มค่า		
		รวม	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		งบรวม รวม	งบรวม (1-5)
			เป้าหมาย (ล้านบาท)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (ล้านบาท)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (ล้านบาท)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (ล้านบาท)	งบประมาณ (ล้านบาท)		
3.2) ศึกษาวิจัยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) และลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อหาทางป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงวิธีการเชิงจัดการไปอย่างยั่งยืนระยะ 3-5	โครงการวิจัยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (Carbon Footprint) และลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อหาทางป้องกันและลดผลกระทบ รวมถึงวิธีการเชิงจัดการไปอย่างยั่งยืนระยะ 3-5	3,275	3,275	3,275						-	-	0%
	โครงการวิจัยของสถาบันสิ่งแวดล้อมภาคท้องถิ่น ซึ่งภาครัฐ และการระดมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	1,533	1,533							-	-	0%
	โครงการวิจัยการศึกษากาปเปลี่ยนสภาพภูมิอากาศขององค์กร และภาคธุรกิจว่าถ้าถ้าผู้ผลิตและโรงงานจะปฏิบัติตามที่ปฏิบัติเอง	2,220	2,220							-	-	0%
	โครงการวิจัยการศึกษานโยบายสิ่งแวดล้อมและประชากรเพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อการปรับปรุงผู้ซื้อ	1,388	1,388							-	-	0%
	โครงการวิจัยการปรับเปลี่ยนตลาดใน ใช้การคิดค้นเชิงทางการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ	2,183	2,183							-	-	0%
	โครงการวิจัยของภาครัฐ	69,678		22 ล้านบาท	37,889	18 ล้านบาท	32,089			9.1	2	1%
กลยุทธ์ 5 พัฒนาศูนย์ให้แก่วิสาหกิจ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจใหม่	9,509	200 ล้านบาท	200 ล้านบาท	2,009	200 ล้านบาท	2,500	150 ล้านบาท / 51 ไร่/เดือน	2,500	8(7)	4	0%
5.1) สร้างองค์กรต้นแบบใหม่ โดยสร้างจากธุรกิจเดิมที่มีผู้ประกอบการที่มีความสามารถในกรณีศึกษา โดยไม่ทำธุรกิจพัฒนาการผลิต	ส่งเสริมผู้ประกอบการต้นแบบและสร้างมูลค่าเพิ่ม	5,000	5,000 ล้านบาท	5,000						5		0%
	ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีไปสู่อุตสาหกรรม	540,370	26,295 ล้านบาท	101,836	108,281	22,400 ล้านบาท	101,863	22,400 ล้านบาท	228,390	5		0%
	แผนงานส่งเสริมประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม	5,154	70 ล้านบาท	2,537	2,597	70 ล้านบาท						0%
	โครงการพัฒนาผู้ประกอบการต้นแบบ (Smart Farmer) กิจกรรมการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่											0%
	ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการ	19,414		15,155 ล้านบาท	19,414							0%
	การขับเคลื่อนนโยบาย Smart Farmer	79,500		2 ล้านบาท	49,500	1 ล้านบาท	30,000					0%

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แหล่งง/โครงการ	งบประมาณ(ล้านบาท)										รวม		การตามสัญญา		
		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปีรวม (6+9) (ข้อใด) (ข้อใด)	ปีรวม (1+8) (ข้อใด) (ข้อใด)	ปีรวม (1+8) (ข้อใด) (ข้อใด)	ปีรวม (1+8) (ข้อใด) (ข้อใด)			
		เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)	เป้าหมาย (หน่วยนับ)	งบประมาณ (ล้านบาท)							
5.2)เสริมสร้างสังคมทวิภาคี ไม่ใช้ทาง การเกษตรที่ทันสมัย เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ให้เกษตรกรอย่างยั่งยืน	ส่งเสริมอาชีพด้านเกษตร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	331,558 (ล้านบาท)	18,000 บาท	110,496 (ล้านบาท)	84,165	15,140 บาท	84,165	8,150 บาท	52,732	16.5						
	ส่งเสริมอาชีพด้านเกษตร ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	125,288	3,000 บาท	34,682	30,378	3,000 บาท	30,378	3,000 บาท	29,850							
	พัฒนาขีดความสามารถเกษตรกรและส่งเสริมผู้แทนกลาง เกษตรกร	31,886			3,890				28,036							
	โครงการพัฒนาเกษตรกรรายย่อย (Smart Farmer)	89,112	-		37,360	30,000 บาท	35,882	13,800 บาท	15,870	3						
5.3) สร้างโอกาสให้เข้มแข็งชุมชนและยึด โอกาสให้มีส่วนร่วมพัฒนาเกษตรกรของ ตนเองระดับชม	การจัดการที่ช่วยเสริมศักยภาพชุมชนผู้ปลูกแตงกวา	156,427	1,000 บาท	89,314	800 บาท	22,524	825 บาท	23,093	800 บาท	21,496						
5.4) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนา ด้านการผลิตและการตลาดในรูปแม่ขององค์กร เกษตรกร	ส่งเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรและเสริมพัฒนา การผลิตสินค้าเกษตร	3,336			3,336											
	ส่งเสริมและพัฒนาองค์กรเกษตรกร	28,441	30,870 บาท	26,737				1,704								
5.5) ส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรเพื่อพัฒนา ด้านการผลิต และการตลาดในรูปแม่ขององค์กร เกษตรกร เช่นสหกรณ์ผู้ปลูกแตงกวาและวิสาหกิจ ชุมชน	สร้างและเพิ่มประสิทธิภาพเครือข่าย โคม	41,591	101,100 บาท	12,727	102,100 บาท	5,275	107,100 บาท	109,100 บาท	23,589	9(1)						
	พัฒนาขีดความสามารถเป็นธุรกิจ โคม	20,589	20,100 บาท	8,600	20,100 บาท	2,600	20,100 บาท	9,299	9(1)							
	โครงการที่ช่วยงานเกษตรกรผู้ปลูกแตงกวาและสหกรณ์ผู้ ผลิตผัก ปัก	4,026	38,000 บาท	1,314	85,100 บาท	2,712			9(1)							
	โครงการส่งเสริมการผลิตผักในครัวเรือน	0,685			0,685				9(1)							
	ที่ซึ่งงานการตลาดเกษตรกรได้ถูก ักและประมง	8,719			100,000 บาท	8,719										
	โครงการพัฒนาผู้ประกอบการผลิตภัณฑ์ชุมชน	309,108	35,000 บาท	76,912	92,184	40,000 บาท	78,790	36,600 บาท	61,222	6						
	ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร	44,677	10,129 บาท	6,310	27,950 บาท	38,367										

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ		งบประมาณ (ล้านบาท)								ความสอดคล้อง	
			ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		ปีรวม	ปีรวม (1-8)
			เป้าหมาย (อนุมัติ)	งบประมาณ (ที่ได้รับ)	เป้าหมาย (อนุมัติ)	งบประมาณ (ที่ได้รับ)	เป้าหมาย (อนุมัติ)	งบประมาณ (ที่ได้รับ)	เป้าหมาย (อนุมัติ)	งบประมาณ (ที่ได้รับ)		
ยุทธศาสตร์ที่ 2 สนับสนุนให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อม	11,277.437	1,742.814		1,650.350			3,849.861			4,034.413		
กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการเพิ่มผลิตผลในชุมชน												
1.1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในตำบล												
1.1.1 ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในตำบล	157,778	32,700	120	47,127	123	103,407	42,520	40,000	710	35,131	8 (7)	m
ความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11												
สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	334,888	67,119	57,355	58,795	7,535	57,308	7,665	710	161,430	5		th
ศูนย์เรียนรู้ด้านการประมง	25,000	2,400	25,000							5		th
กิจกรรม สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	363,135	13,770	88,772	86,461	13,700	92,238	13,700	710	115,645	9.7		th
		600	600	600	15	600	15	600	15			
กิจกรรม โครงการหลวง	36,884	3,230	15,000	7,282	1,400	7,282	1,400	710	7,241	9.7		th
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	143,435	12,670	30,725	30,086	6,667	22,397	61,625	710	60,227	5(0)		th
กิจกรรม โครงการหลวง	4,081	3,250	1,261	670	1,500	0,850	1,500	710	1,200	5(0)		th
ส่งเสริมการผลิตและแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในครัวเรือนและชุมชน	3,675									3,675		th
สนับสนุนโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	237,673	41,734	30,000	41,734	30,000	30,000	30,000	85	32,471			th
การพัฒนากรมการเกษตรและสหกรณ์	316,324	16,700	70,000	78,060	18,500	78,060	18,500	710	90,204			th
ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน	22,700	14,200	22,700									th
โครงการสาข ไร่รัก	18,290	4,812	4,000	6,778	4,000	6,700	4,000	710				th
1.3 ส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน												
โครงการอาหารกลางวันและสนับสนุนให้เด็กนักเรียนได้รับรู้วิธีการทำเกษตรและสามารถผลิตผลมาประกอบอาหารที่ส่งเสริมโภชนาการไปโรงเรียน												

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)										รวม	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	รวม	ปีรวม
		เป้าหมาย (ตัวชี้วัด)	งบประมาณ (ตัวชี้วัด)	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปีรวม										
		ปี 56-59 (ตัวชี้วัด)	เป้าหมาย (ตัวชี้วัด)	ปี 2556	ปี 2557	ปี 2558	ปี 2559	ปีรวม										
6.4) สนับสนุนให้มีการสำรวจและตั้งพื้นที่ชุมชนต้นแบบขึ้นตามแหล่งที่ชุมชนเกษตรกรรมในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติ	โครงการสำรวจและตั้งพื้นที่ความมั่นคงแห่งชาติ	250 ต้น	6,500	200 ต้น	6,370	115 ต้น	3,000	70 ต้น	2,996	8 (5)	0							
6.6) วางแผนป้องกันภัยธรรมชาติและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ	การตั้งศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติทางธรรมชาติ	17,397	2,000	25 ต้น	1,482	50 ต้น	2,915	220 ต้น	11,000									
	โครงการเสริมสร้างป้องกัน ควบคุม ป่าต้นแบบ	6,886,280	624,654	6.9 ล้านตัว	627,714	6.9 ล้านตัว	2,763,871	6.9 ล้านตัว	2869,740	9.1								
	และศูนย์สุรา ไรต์ตี้	1,922,429	503,501	20 ล้านตัว	465,861	20 ล้านตัว	485,679	20 ล้านตัว	467,388	9.1								
	โครงการ พัฒนาเกษตร	2,894,000	2,894,000	2,894,000	2,894,000	2,894,000	2,894,000	2,894,000	2,894,000	1.2								
	โครงการ พัฒนาเกษตร	519,240	132,567	58,000	116,868	58,000	127,512	58,000	142,293									
	โครงการ พัฒนาเกษตร	8,546,230	1,741,471	1,871,814	1,807,987	3,124,958												
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ส่งเสริมการเติบโตทางคุณภาพดี ลดการสูญเสีย และมีการใช้ประโยชน์จากน่านน้ำ																		
กลยุทธ์ที่ 1 สนับสนุนการผลักดันโครงการความมั่นคงด้านอาหารลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ																		
1.1) ส่งเสริมการเกษตรกรรมที่ปลอดภัยและยั่งยืน	โครงการพัฒนาและส่งเสริมระบบการวางสายและรับรองคุณภาพที่ช่วยให้เกษตรกร (GAP)	448,887	40,000	53,000	118,350	55,000	134,674	50,000	134,674	8 (5)	4							
	โครงการวางสาย GAP (G-seed) และรับรองผลิตภัณฑ์ข้าว	41,922	12,000	10,000	10,095	10,000	8,000	10,000	8,000	8 (5)	4							
	โครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (Green Agriculture City)	52,994	9,000	1,575	10,332	7,000	10,382	4,000	10,382	8 (5)	2							
	จดทะเบียนตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์ข้าว/โครงการ	653,330	188,720	110,000	350,380	28,800	36,144	97,740	58,086	1	4							
	โครงการฝึกอบรมเกษตรกร	24,200		18,640	24,200					1	4							
	โครงการฝึกอบรมเกษตรกร	34,352		2,000	11,646	2,000			10,666									

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)										รวม		การติดตาม			
		ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559		
		งบปี 2556	งบปี 2556	งบปี 2557	งบปี 2557	งบปี 2558	งบปี 2558	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559	งบปี 2559		
1.2. พัฒนาระบบงานและบุคลากร ที่ดูแลระบบการวางชนิดพันธุ์และอาหารฟาร์มผลิตไก่ประดู่แดงและกรมพันธุ์ไก่กรมละและอาหาร ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพทั้งปศุสัตว์ผู้บริโภค	โครงการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตไก่	2,400										200 310			2,400		
1.3. ส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกร วัสดุคุณภาพตามปลอดภัยและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารทั้งระบบ	พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน (พีพีดี)	26,288		18,540 310	11,304	18,240 310	14,984										
	พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐานด้านความปลอดภัยจากสารเคมี	3,411		11,764 310	3,411												
กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ																	
2.1. สร้างการตระหนักรู้ในสังคมเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์นมสด และผลิตภัณฑ์นมถั่วเหลือง	โครงการรณรงค์ไปสู่นานาชาติ	0.300				1 103,4075	0.300										
2.2. โภชนาการที่ปลอดภัยและโภชนาการที่เหมาะสม	โครงการรณรงค์บริโภคอาหารที่ปลอดภัยและโภชนาการที่เหมาะสม	2,679				2,100 310	2,679										
	พัฒนาสุขภาพด้านโภชนาการและกรมปรับปรุง																
	กลยุทธ์ที่ 3 ลดการสูญเสียของอาหารสัตว์																
	การวิจัยและพัฒนาการปรับปรุงประสิทธิภาพ (ด้านพืช)	23,027	4 403,103	7,350	3 103,303	6,543	4 103,4075	6,737	4 103,4075	2,397							
	ส่งเสริมคุณภาพของผลิตภัณฑ์นมสด	55,739	26,460 310	27,591	26,460 310	28,148											
	ลดการสูญเสียของอาหารสัตว์	71,639				2,800 310	10,666					882 310			60,973		

กลยุทธ์/แนวทางการดำเนินงาน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)										ความต่อเนื่อง		
		รวม	ปี 2556		ปี 2557		ปี 2558		ปี 2559		งบประมา งกลาง	งบประ มาง (1-8)	งบประ มาง (1-8)	งบประ มาง (1-8)
			ส่วน กลาง	งบประ มาง (ที่ ได้รับ)	ส่วน กลาง	งบประ มาง (ที่ ได้รับ)	ส่วน กลาง	งบประ มาง (ที่ ได้รับ)	ส่วน กลาง	งบประ มาง (ที่ ได้รับ)				
	บริหารจัดการแผนงานที่ประม	727,091	1,760,000	99,401	1,760,000	122,880	1,776,000	119,580	1,778,000	385,230			ไม่	
	ฟื้นฟูราชการประมในเขตสาธิตเขต 1	84,280	20,000	21,000	20,000	22,990	21,000	22,290	21,000	18,000			ไม่	
	พัฒนาแผนแม่บทการจัดการประมเขต 1 ขอ	230,556	10,000	59,206	13,000	58,210	11,000	58,140	10,000	55,000			ไม่	
กลยุทธ์ 4 สนับสนุนการจ้างงานบัณฑิต ราชภัฏวชิรเวศาร	ส่งเสริมการใช้บัณฑิตกับชุมชน	99,495					17,640,710	49,760	882,000	49,735			ไม่	

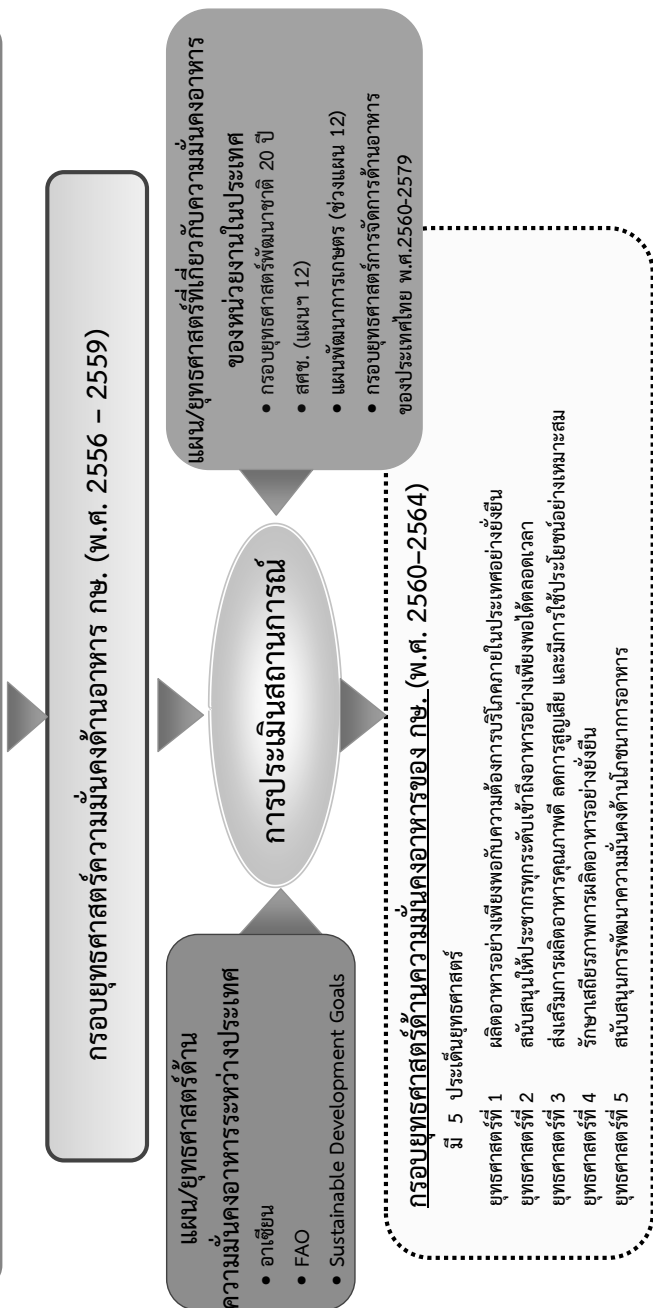
ที่มา : ผลการรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริการความมั่นคงทางด้านการ

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงแนวคิดการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

กรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ASEAN Integrated Food Security: AIFS Framework) และแผนกลยุทธ์ความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (Strategic Plan of Action – Food Security: SPA-FS) ปี 2558-2563

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ที่ 2 /2552

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร

จากสถานการณ์วิกฤตอาหารของโลก ซึ่งเกิดจากผลผลิตทางการเกษตรลดลง ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ราคาสินค้าเกษตรและอาหารสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ จึงได้ประชุมหารือเพื่อหาแนวทางในการจัดการกับวิกฤตอาหารและพลังงานของโลก และได้จัดทำปฏิญญากว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารขึ้น ซึ่งประเทศไทยได้แถลงให้การสนับสนุนและเรียกร้องให้ประชาคมโลกร่วมกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ในคราวประชุม ASEAN Summit ครั้งที่ 14 เมื่อวันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2552 ที่ เซออา จ. เพชรบุรี ได้มีแถลงการณ์ร่วมว่าด้วยความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน ซึ่งเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกันของอาเซียนในการดำเนินงานตามกรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน (ASEAN Integrated Food Security Framework : AIFS Framework)

เพื่อให้การดำเนินงานเกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารของประเทศไทยเป็นไปตามกรอบนโยบายบูรณาการความมั่นคงด้านอาหารของอาเซียน อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. 2522 ประกอบกับมติคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ในการประชุมครั้งที่ 3/2552 เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2552 จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

1. ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	ประธานอนุกรรมการ
2. เลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	รองประธานอนุกรรมการ
3. รองอธิบดีกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
4. รองอธิบดีกรมประมง	อนุกรรมการ
5. รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
6. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
7. รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
8. รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
9. รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์	อนุกรรมการ
10. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ด้านสารสนเทศ	อนุกรรมการ
11. รองเลขาธิการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ด้านวิชาการ	อนุกรรมการ
12. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ	อนุกรรมการ

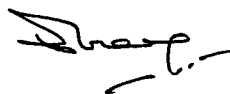
13. รองอธิบดีกรมการข้าว	อนุกรรมการ
14. ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ
15. ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ และเลขานุการ
16. ผู้แทนสำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
17. ผู้แทนสำนักนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
18. ผู้แทนสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ร่างกรอบยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารของประเทศให้สอดคล้องกับ AIFS Framework
2. พิจารณาและจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อให้สามารถรองรับและสนับสนุนกรอบยุทธศาสตร์
3. เสนอคณะกรรมการนโยบายฯ เพื่อติดตาม เร่งรัด การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามแผนงานที่ได้กำหนด
4. แต่งตั้งคณะทำงานหรือเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานได้ตามความเหมาะสม
5. ดำเนินการอื่นใด ตามที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2552

(นายธีระ วงศ์สมุทร)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์

คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

ที่ ๑ /๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหารเพิ่มเติม

ตามคำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ที่ ๒/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร โดยมี ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการ เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นรองประธานอนุกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักเศรษฐกิจการเกษตรระหว่างประเทศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นอนุกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญคือ ร่างกรอบยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารของประเทศให้สอดคล้องกับ AIFS Framework พิจารณาและจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อให้สามารถรองรับและสนับสนุนกรอบยุทธศาสตร์

เพื่อให้การดำเนินการตามภารกิจข้างต้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับมติ คณะอนุกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหาร ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๖ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเพื่อการบริหารความมั่นคงทางด้านอาหารเพิ่มเติม ดังนี้

๑. รองเลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	อนุกรรมการ
๒. ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและโครงการพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	อนุกรรมการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๗

(นายปิติพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประธานกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

คำย่อหน่วยงาน

คำย่อ	หน่วยงาน
กข.	กรมการข้าว
กป.	กรมประมง
กสก.	กรมส่งเสริมการเกษตร
กสส.	กรมส่งเสริมสหกรณ์
ขป.	กรมชลประทาน
ปศ.	กรมปศุสัตว์
พด.	กรมพัฒนาที่ดิน
มกอช.	สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
วก.	กรมวิชาการเกษตร
สป.กษ.	สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ส.ป.ก.	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม
สศก.	สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

คำจำกัดความ

อัตราการผลิตพึ่งพาตนเอง (Self-Sufficiency Ratio: SSR) หมายถึง ดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงการพึ่งพาภายในประเทศเพื่อความยั่งยืนซึ่งเป็นการผลิตสอดคล้องกับการใช้ในประเทศที่มีความสมดุล (หากค่า SSR มากกว่า 100 หมายถึงการผลิตที่เกินกว่าการใช้ในประเทศ และหากค่า SSR น้อยกว่า 100 หมายถึง การผลิตที่ไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ) ในที่นี้จะเป็นการแสดงผล SSR ซึ่งเป็นอัตราการผลิตพึ่งพาตนเองของสินค้าเกษตรที่สำคัญซึ่งจะส่งผลถึงกรรมนิโภชนาการที่ดี และความมั่นคงอาหารในอนาคต

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

50 พหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900